

Número 1 Desembre de 2014

Nous

Papers d'Ovnis

Nous

Papers d'Ovnis

Revista sobre fenòmens estranys

Número 1.

Desembre de 2014

Centre d'Estudis Interplanetaris

Papers d'ovnis publica articles sobre fenòmens estranys, especialment observacions d'objectes no identificats. També s'accepten articles d'estudi i anàlisi sobre recursos i fonts d'informació sobre aquestes temàtiques, la documentació generada, la seva història, o les perspectives científiques o filosòfiques que se'n deriven.

Els punts de vista expressats només són els dels autors.

Publicació sense finalitat comercial.

CEI. Centre d'Estudis Interplanetaris, 2014.

Apartat de Correus 31.185

08080 Barcelona. Catalunya

cei.stendek@gmail.com

www.el-cei.org

Amb la col·laboració especial d'Emili Gil

Copyright dels autors, llevat dels casos on s'indiqui el contrari.

Sumari

Articles

La curiosa història de Xavier C.	5
<i>Jordi Ardanuy</i>	
L'albirament del capità August Leverger	33
<i>Edison Boaventura jr</i>	
Josep Baltà Elias, un físic en terra d'ovnis	39
<i>Jordi Ardanuy</i>	
Un enigma d'avui: els OVNI o platets voladors	43
<i>Josep Baltà Elias</i>	
Una notícia a la premsa espanyola sobre una aeronau a Granada l'any 1916	65
<i>Gerard Casademon</i>	

CEI

El tresor millor guardat: els darrers anys del CEI	68
<i>Martí Flò</i>	

Blog del CEI

Un ovni pertorba el transit aeri de l'aeroport de Bremen 81

Un globus captiu a la Diagonal de Barcelona 83
disparà les especulacions

Hemeroteca

Fa 100 anys. Fantasma d'avió destruït a Europa? 85

Fa 90 anys. Muntanya lluminosa 87

Fa 60 anys. Un platet volador? 88

Fa 50 anys. Llums estranyes 89

Fa 40 anys. Arriben els ovnis a Catalunya 91

Fa 30 anys. Onada d'OVNIS al sud de la península 92

Fa 10 anys 93

La curiosa història de Xavier C.

Jordi Ardanuy^{1,2}

1 Universitat de Barcelona. 2 Centre d'Estudis Interplanetaris

Resum

El 1985 Xavier Clarés, de 23 anys d'edat, va anar a fotografiar un dolmen situat a 25 km de Barcelona. Va tornar a casa un dia més tard. No recordava res de les darreres vint-i-quatre hores. Quan processà el seu rodet, algunes diapositives mostraren siluetes borroses de mans amb urpes i una sèrie de cares monstruoses d'éssers aparentment amb casc. Sota hipnosi, relatà un episodi de segrest que incloïa un examen mèdic amb l'ajuda d'instruments, realitzat per estranyes criatures que fabricaven un "doble" exacte d'ell. El cas és un frau, però no ha estat prou documentat.

Paraules clau

abducció; alienígenes; fotografies; frau; Vallgorguina; Vallès Oriental; Catalunya

Abstract

Xavier C., 23 years of age, had gone photograph a dolmen located 25 km away from Barcelona. He returned home more than 24 hours later, a full day that he did not remember at all. When he processed his film a few slides appeared showing fuzzy silhouettes of hands with claws and a series of monstrous faces of apparently helmeted beings. Under hypnosis, he related an abduction episode which included a medical examination aided by instruments, performed by strange creatures who manufactured an exact "double" of him. This case is a hoax but it has not been properly documented.

Keywords

abduction; aliens; hoax; photographs; Vallgorguina; Vallès Oriental; Catalonia

La primavera de 1986, la revista anglesa *Flying Saucer Review* (FSR) que dirigia llavors el diplomàtic de carrera Gordon William Creighton (1909-2003) publicà dos articles d'Antoni Ribera (1986a; 1986b) sobre un cas d'abducció a Vallgorguina (Vallès Oriental) perpetrat per uns humanoides¹. La seva visita a l'indret havia durat aparentment unes hores, emperò quan el segrestat arribà a casa, descobrí que havia transcorregut més d'un dia, malgrat que no tenia cap consciència del temps perdut. A més, en processar el material fotogràfic que duia aparegueren uns rostres i unes mans desconegudes. Sotmès a hipnosi, recordà alguns detalls: la presència d'unes grutes subterrànies a la zona del dolmen de la Pedra Gentil on suposadament havia estat retingut; i la creació d'un doble que es movia lliurement per Barcelona.

La narració sempre estigué sota sospita per la seva espectacularitat. Les imatges eren de mala qualitat i el protagonista era fotògraf. L'honestedat de Ribera estava fora de dubte, però aparentment cap investigador independent entrevistà el presumpte abduït pel fet de no conèixer la seva identitat —només se sabia que es deia Xavier C. Bé, de fet això no és gaire exacte. En la publicació original a l'*FSR*, al segon article apareixia el nom complet del protagonista Xavier Clarés Jerez, llavors un jove de 23 anys, natural d'Almeria, al sud d'Espanya. Ribera havia rebut l'autorització per a publicar aquestes dades. Tanmateix no apareixerien en el seu article publicat de l'any següent (Ribera 1987) a la revista *Cuadernos de Ufología* (CdU)². Ara bé, el fet que a la immensa majoria de referències catalanes i espanyoles aparegui citat tan sols amb la primera inicial sembla només explicable per la frontera idiomàtica i certa actitud curiosa dels investigadors que sí coneixien la identitat completa d'en Xavier. Potser això ens permet entendre el fet que el periodista i escriptor Javier Sierra

mantingués ocults encara els cognoms del protagonista l'any 2011 en un programa de ràdio sobre el cas a la Cadena Ser³.

La narració segons Ribera

El diumenge 21 de juliol de 1985, Xavier va sortir de casa a les 8.00 del matí, dient a la seva dona que anava a Vallgorguina, un poble a uns 25 quilòmetres de Barcelona, per a fer algunes fotografies. Duia la seva càmera rèflex Olympus OMB carregada amb un rodet de Kodak Ektachrome 100 ASA⁴ i una càmera de calaix que ell mateix s'havia construït. Després de passar el que ell suposà entre 1 hora i mig i 2 hores en algun lloc de Vallgorguina, es disposà a tornar a casa. Fou un dia amb el cel ras, magnífic, sense un núvol.

Temps Perdut

Per naturalesa Xavier era una persona molt curiosa i sempre revisava i prenia nota del quilometratge realitzat. Així que, després d'arribar a casa, ell va mirar el seu comptaquilòmetres i es va sorprendre en veure que, en lloc d'haver fet els 50 quilòmetres que hauria de comptabilitzar en mostrava 300 quilòmetres. Havia fet un extra de 250 quilòmetres! I el seu tanc de benzina era gairebé buit, mentre que feia el ple quan havia eixit aquell matí!

I a més, el seu Renault 5 vermell estava increïblement brut, amb taques d'una substància viscosa al damunt i fang a les rodes i al xassís. Nogensmenys, tot era extremadament sec en aquell moment! De fet, els agricultors estaven preocupats per un període de sequera molt llarg.

I hi havia una altra cosa que el va sorprendre quan tornà a la ciutat. Totes les botigues eren obertes, com un dia de laborable. I això no era possible si era diumenge.

Però la sorpresa més gran l'esperava quan arribà a casa i la seva dona i el seu germà es van afanyar a donar-li la benvinguda amb sospirs d'alleujament. Tots dos estaven molt molestos, puix no sabien on havia estat tot aquest temps i on havia dormit.

Xavier es va quedar estupefacte i es va limitar a preguntar per què eren les botigues obertes un diumenge al matí.

El seu germà José María respongué que no era diumenge, sinó les 6 de la tarda de dilluns. Havien estat buscant-lo en gairebé totes les comissaries de la ciutat i en diversos hospitals perquè per si havia estat víctima d'un accident de trànsit.

Cap d'ells podia entendre el que havia passat. Però quan Xavier revisà el seu equip fotogràfic, s'adonà que la numeració en la seva càmera indicava que s'havien pres diverses imatges. I això era desconcertant, puix no recordava haver-les fet.

Portat per la curiositat, processà les diapositives. I se'n va dur una gran sorpresa. Aparegueren una sèrie d'imatges amb rostres demoníacs verds. Molt afectats, es van posar en contacte amb la diletant dels fenòmens paranormals Carole Ramis, antiga sòcia del CEI (Flò 1998; Ardanuy 2014).

Anys abans, José Maria havia fotografiat suposadament una forma fantasmal en una travessia al Mar de les Illes Balears i havia assistit a una conferència de la Carole amb qui havien conversat (Ribera 1987; Ardanuy 2014).

Xavier havia sofert estranyes experiències nocturnes. Al llit estant havia patit la visita d'uns petits humanoides del tipus "clàssic" —caps grans en forma de pera, cossos petits i àgils, que li va mostrar una sèrie de coses, incloent-hi les piràmides. Respecte d'aquests petits éssers sempre havia percebut que eren benvolents i mai li farien cap mal. Ribera indica que naturalment no sabia si aquestes "visites" realment havien tingut lloc i si eren "reals" o si eren "somis". És a dir, d'una naturalesa

onírica. Però Xavier insistia a creure que eren reals (1986a).

Carole Ramis es va veure afectada per la visió de les imatges de les cares monstruoses i proposà fer els passos necessaris per tal que en Xavier fos hipnotitzat, intentant recuperar el record de les 34 hores "perdudes". Així que va acordar gestionar que es fes al despatx de Francisco de Assís Rovatti Heredia que ja havia conduït sessions d'hipnosi regressiva en víctimes de presumptes abduïts, entre elles Pròspera Muñoz. Fou després de la regressió que Ribera entrà en escena, puix Rovatti i Ramis li van passar el cas. El setembre de 1985 Ribera va conèixer a Xavier, encara que ja s'havia trobat amb el seu germà diverses vegades i havia dinat a la seva casa de Sant Feliu de Codines amb ell i la Irini, la seva muller.

Aquell mateix mes de setembre, Ribera trucà per telèfon els dos germans i els convidà a venir un diumenge. Quan arribà el dia, va succeir una cosa que Ribera qualificà de "molt estranya". A la tarda, mentre els esperava, rebé una trucada telefònica des de Montcada. Era el germà del Xavier, José María, que comunicava que tenien dificultats, car el seu cotxe no rutllava. Tot semblava haver anat malament. Havien dut el cotxe a un taller local que era obert els diumenges i que fortuïtament no parava lluny d'on havien tingut pana. Però el mecànic no va ser capaç de trobar res incorrecte en el cotxe o el motor. Tanmateix, com que no funcionava varen tornar a casa amb un taxi.

Posteriorment es van fer més proves al cotxe sense trobar-hi res. De fet, quan José María va asseure's al volant, el cotxe es posà en marxa immediatament.

Així que finalment Ribera es va reunir amb ells un altre dia i en aquest segon intent res va fallar a l'automòbil. I Xavier li va portar la seva còpia de cinta de casset de la regressió hipnòtica que Rovatti havia fet amb la

presència de la Carole Ramis.

En el seu article Ribera assenyala que ofereix la transcripció la regressió hipnòtica emfatitzant que "aquest prometedor i fantàstic cas encara està verd" (Ribera 1986a), en el sentit que es necessitaria molta més hipnosi si s'havien de recuperar la totalitat d'aquest període "perdut" de 34 hores i descobrir per què es trobà tan enfangat i brut; i, per què el comptaquilòmetres mostrava els 250 quilòmetres addicionals.

Ribera llavors passà a exposar que la cosa més esgarrifosa que havia descobert era que aquests aliens havien fabricat una "doble" d'en Xavier —un "sòsia" invertit. L'escriptor utilitza en anglès el terme "aliens" i afegeix amb signes d'interrogació i entre parèntesis com a alternativa "jinns" o "trolls". Immediatament començava a explicar que utilitza el terme "jinns" i no "extraterrestres" per dos motius. En primer lloc, perquè en cap part del seu relat hipnòtic Xavier fa referència a una nau o aparell, sinó només a una cova⁵. La segona per un experiment de percepció extrasensorial. Ribera li mostrà la fotografia de la criatura al radioestesista Juanjo Banchs. Escrigué en un tros de paper tres possibilitats: "extraterrestre"; "ésser elemental" i "frau". El seu assistent va agafar el paper de Ribera i el va posar cap per avall, sense que poguessin veure què hi havia escrit en cada tros. I la resposta del pèndol fou en mans del rabdomàntic va ser: "elemental". Feren una segona passada, afegint-hi el terme "ésser Satànic", barallant les paraules al voltant de les posicions originals malgrat que el saurí no tenia coneixement del que estava escrit en la part posterior del paper. Aquest cop el pèndol també indicà "ésser elemental".

Abans de passar a reproduir la sessió d'hipnosi esmentada convé assenyalar que tant Ribera, Carole com Rovatti consideraren que els dos germans eren molt honestos. Joves honestos que era poc probable que

fossin culpables de cometre un engany (Ribera1986a; Ribera 1987). A més Rovatti sostenia que sota hipnosi no era possible fingir la por que Xavier mostrà en la sessió que ara transcrivim⁶.

La sessió d'hipnosi

- "Rovatti.- Vull que em digui on va vostè?
- Clarés.- A Vallgorguina.
- R. Expliqui'm alguna circumstància del viatge.
- C. Hi ha poc trànsit... vaig entre 80 i 90 quilòmetres per hora ... porto el dipòsit ple, el vaig omplir ahir ... Fa bon temps. [Hi ha pauses llargues entre les frases].
- R. Seguiu carretera endavant. Vull que m'expliqui la seva arribada a Vallgorguina.
- C. He sortit del poble per la carretera que va al dolmen ... he vist que han posat un indicador en una fusta. Agafo aquesta carretera ... crec que he punxat una roda ...
- R. Atura vostè el cotxe?
- C. No, no és una roda. Hi ha boirina⁷, però no sé qué és ... fa bon temps i sol [pausa llarga] m'estic adormint.
- R. Adormi's. Recordi que s'adorm. Dormi, però recordeu el somni. Quin somni? Podrà recordar-lo ara?
- C. Estic dormint a terra ... no he tornat a entrar al cotxe ... m'està caient com un líquid a sobre ... és com enganxós, uaah! molt fastigós ... Però jo vull entrar al cotxe.
- R. I, no pot?
- C. No, la porta és tancada i les claus fora, però no puc agafar-les; no sé on les he deixat ... no sé per què s'ha posat a ploure ara.
- R. Sí, plou.
- C. No, però és enganxosa l'aigua que cau. No és aigua.
- R. És viscosa? Viscosa.
- C. Però jo vull adormir-me.

- R. Dormi.
- C. No, és que no puc ... no em deixa l'aigua que cau. Segur que no és aigua ... a més tot s'ha cobert de núvols...
- R. I què passa ara? Ho pot recordar?
- C. Doncs sí ... sort que el maleter és obert ... ara estic fent fotos amb la càmera de calaix.
- R. Què fotografia? Digui-m'ho?
- C. Estic fotografiant el cel, la pluja que cau ... tinc por que les plaques se'm facin malbé, i a més no vull treure la màquina [es refereix a la seva màquina moderna] es pot fer malbé ... vull entrar al cotxe i donar la volta...
- R. Ho fa?
- C. No puc, tot i que el maleter és obert no tinc les claus ... no puc donar-li al contacte de nou ... a més no em veig capaç de donar la volta ...
- R. Què fa vostè?
- C. Òbviament, jo hauré de pujar amb la càmera de calaix. I vull agafar la meua altra càmera moderna. No vull que me la prenguin. [Llarga pausa amb respiració profunda]. És important el rodet que duc.
- R. Continui. Quan més parli, més podrà descansar.
- C. Els puc veure.
- R. Com són?
- C. No són els que veig [Es refereix als éssers que apareixen regularment a casa seva]. No se semblen en res. A més no m'agrada la seva cara. Me'n vull anar al cotxe una altra vegada ... No vull seguir-los veient ... A més no tinc perquè anar amb ells.
- R. I què passa? Què passa?
- C. Volen que vagi ... Volen veure com sóc ...
- R. Val.
- Però jo no vull anar-hi!
- R. I que fa vostè?
- C. No m'agrada la seva cara ... Em fan anar ... Jo no vull però em fan anar!

- R. Com? Com l'obliguen? Digui-ho.
- C. Sembla que hi ha alguna cosa que tira de mi... em faran caure, perquè estic baixant per un pendent que no vull ... [sic].
- R. No tingui por.
- C. És que he ensopegat.
- R. Vostè està protegit mentre estigui al meu costat. Pot seguir.
- C. Però és que he ensopegat en el pendent
- R. Val.
- C. [Respiracions profundes diversos cops]. Jo no vull baixar tan avall [Més respiracions profundes]. No sé per què em conviden a entrar ... a més a mi em fan por les coves ... [panteixa] i no es pot gairebé respirar ... És horrible! ... I a més ara no puc tornar enrere ... i a sobre estan gaudint [Respiracions profundes diversos cops].
- R. Per què ho fan?
- C. No sé per què em volen fer anar tan endins ... a més a mi em fa por la cova ... jo mai havia estat en aquesta cova ... no sabia ni que existís.
- R. Digui'ns. Com està il·luminada la cova?
- C. S'hi veu ... sembla que té una entrada d'il·luminació ... però és bastant fosc ... Jo no vull estirar-me a descansar ... i m'ofego: hi ha poc aire [panteixa sorollosament].
- R. Tranquil, tranquil. Seguiu recordant.
- C. Fa molt mala olor, molt.
- R. És una olor que conegui?
- C. No [encara panteixant]⁸. I a més tot és molt brut ... les parets enganxen [sic] ... No sé ni on para el cotxe ... ni les claus ... A més s'han quedat amb la càmera de calaix [llarga parada amb panteixos]. No la podreu obrir! [amb un to lleugerament burleta].
-

En aquest moment de la sessió intervé Carole Ramis que és present a les sessions.

- Carole.- Qui fa les fotos?
- C. Estan intentant obrir la càmera de calaix i velaran totes les plaques ... Per què són així d'estúpids? No saben res de material fotogràfic...
- R. Així que serà malmès?
- C. És clar que les malmetran. Tan aviat com l'obrin ... Gràcies a déu l'altre els diu que no l'obrin... Sembla que hi entén una mica més.
- Carole. En quin llenguatge parlen?
- C. Estan parlant com jo... Els entenc perfectament.
- R. Pot escoltar la seva veu?
- C. No, el sento dins meu.
- R. Què volen de vostè?
- C. Pretenen posar-me –no sé per què– al braç. Però jo no els deixaré, és clar. Si em tracten igual que en entrar a la cova ... jo tampoc volia venir-hi ... jo no vull que em posin res [llarga pausa amb respiracions profundes ben sorolloses]. Segur que això no ho aconseguireu posar-m'ho ... A més jo entenc una mica de medicina: això sembla un catèter ... però mai havia vist el lloc on és connectat ... A més no els deixaré posar-me'l a la vena, això segur ... perquè aquesta tarda he de tornar a Barcelona, he de fer una feina urgent i no vull romandre aquí, i vull sortir de la cova. He de tornar al cotxe [pausa] Jo no volia que m'ho posessin [en to gemegós].
- R. L'estan injectant o extraient?
- C. Sembla que estan m'estan traient ... alguna cosa.
- R. Teixit o líquid?
- C. És líquid i estan omplint ... això que tenen al davant ... no sé què és [Llarga pausa. La Carole Ramis en aquest punt fa una pregunta però és inaudible, esborronada per la respiració sorollosa d'en Xavier]. No m'agraden. No s'assemblen en res als que veig: aquells són gairebé tan alts com jo, només una mica menys, però les seves cares són horribles.
- C. R. Com van vestits?

- C. Estan molt arrugats⁹... no se'ls veu cap roba ...
- C. R. Duen alguna cosa al cap?
- C. Sembla que el que me l'ha posat [la injecció] té pèl, però els altres no en tenen...
- C. R.- De quin color són?
- C. Són grisos ... d'un gris molt brut ...
- C. R. Quina edat sembla que tinguin?
- C. Uns trenta anys
- R. Presti molta atenció a la meua veu, segueixi profundament relaxat. Quan desperti, quan surti d'aquest estat, recordarà perfectament la cara d'un d'ells i la dibuixarà. Ara segueixi, continuï profundament relaxat i segueixi revivint el que passa.
- Fan molt de fàstic, semblen viscosos i no vull que em toquin. M'estan deixant tot com viscos , un ... [llarga pausa amb un sospir d'angoixa].
- C. R. Què estan fent?
- M'estan tocant els braços... [pausa llarga i un profund sospir]. I vull que em treguin això ja!
- C. R. Li estan tocant el cap?
- C. No, el cap no, els braços ... però per què no puc moure les cames? ... No em puc incorporar i mirar-los ... [continuen els sospirs profunds] tenen un tacte fastigós [gairebé murmurant] ... I ara endemés m'estan connectant alguna cosa al braç ... [Llarga pausa amb gest d'enuig] per què no em deixaran tornar al cotxe tranquil·lament? ... Ni seré capaç de moure'm ... jo no vull que em fiquin res al braç, he de dibuixar [Durant tot aquest període la seva respiració és agitada i pesada]. No vull! Qui conduirà fins a baix?¹⁰ Tu no en saps ... Tu no podràs...
- R. [Interrompent] D'on són? D'on són?
- C. [Després d'una pausa]. Per què no m'ho volen dir? [sospirant profundament]... .Els saben d'on sóc jo...
- C. R. Per què ells t'han ... [Part de la frase inaudible, interrompent a Xavier].

- No existeix aquest planeta ... jo no conec cap planeta que es digui Cassiopea del que vostè m'està parlant, ni cap lloc amb aquest nom... [pausa amb respiració dificultosa]. Encara no entenc que faig jo aquí dins ... ni que voleu ... per què sóc aquí? ... Digueu-m'ho. No ho entenc ... cada vegada n'esteu confonent més i més; i, el que m'heu ficat al braç no m'agrada gens [vigorosament]. Si em queden marques, ho veuran ... i ningú s'ho creurà ... I per què us interessa que ningú cregui el que explicaré? ... De totes maneres, jo no vull explicar res a ningú [pausa] perquè em prendran per boig, i jo no vull ... sempre he estat una persona molt seriosa i mai m'havia passat això ... Jo no em crec que estigui aquí dins, no vull creure-m'ho ... Dec estar somiant-ho ... Encara sort que quan em despertí tot haurà passat ... Jo no sóc aquí dins i vosaltres no existiu ... No m'ho puc creure.

- C. R. Ells estan prenent fotos amb la càmera de calaix, veritat? Han fet fotos?

- C. M'estan fent fotos de mi! I per a què les volen?

- C. R. Amb la seva càmera de calaix?

- C. R. Amb la meua càmera de calaix i amb la meua altra càmera ... de totes maneres, no saben usar-la... l'espatllaran i és molt cara ... Per què estan intentant fer-me fotos? ...

- C. R. I quina explicació donen? Per què li injecten al braç aquests signes [sic]?

- C. Volen extreure'm alguna cosa però no sé què és ... els interessa, volen fer alguna cosa, un altre com jo. Estan bojós, sí estan bojós.

- C. R. Hi ha altres éssers humans aquí a la cova?

- C. Diuen que volen fer un altre, un altre que sigui igual que jo ...

- C. R. Ah ... "un clonen"? Què han dit?

- C. Volen canviar-me.

- C. R. Mentalment?

- C. Volen fer un altre igual que jo... i llavors aniquilar-me. Però no ho aconseguiran, segur que no, perquè jo tinc més força de voluntat que ells... El que passa és que m'estan fent dormir ...
- R. Dorm ara.
- C. No ... no vull ...
- R. Sí, dorm, descansa...
- C. No vull quedar-me dormit [pausa llarga]. He de tornar... Jo estimo algunes persones i si fan un altre com jo...
- C. R. Es poden confondre?
- C. És el que volen
- C. R. És vostè ara Xavier?
- C. És clar que sóc jo. Estic segur que no ho aconseguiran... malgrat que me n'hagin tret no ho aconseguiran ... jo me'n recordo de qui sóc.. i sé el que he de fer ara ...
- C. R. Què farà?
- C. Agafaré el meu cotxe i el portaré a netejar.
- C. R. Per què? És brut.
- C. Sí, crec que sí.
- C. R. Per què?
- C. No ho sé ... s'ha embrutat quan ha caigut alguna cosa enganxosa sobre el capó.
- C. R. Sí?
- C. A mi m'agrada tenir el cotxe net.
- C. R. Hi ha marques de greix?
- C. Sí, era greixós i fastigós ... I, per sobre de tot, se m'han menjat l'entrepà que jo duia...
- C. R. On? On se l'han menjat?
- C. Darrere del cotxe ... Han entrat no sé per on, perquè està tot tancat menys el maleter ... Són tan repulsius! Hauré de dur a rentar les fundes, les he de rentar aquesta nit sense falta, i no vull dormir aquesta nit. Em passaré tota la nit treballant si m'adormo segur que vénen amb l'altre.

- C. R. Per a què volen fer aquest altre?
- C. Volen canviar-me.
- C. R. La mentalitat de vostè?
- C. I la meua persona.
- C. R. Tota la persona i la mentalitat?
- C. Hi haurà una altra persona amb el mateix físic i no vull que ho aconseguixin ...
- C. R. Però aquest altre Xavier, pot ser positiu o ...
- C. No ho sé
- C. R. O negatiu?
- C. Però si ve l'altre jo em moriré, no vull.
- R.- Qui li talla els cabells?
- C. Me l'estan tallant ells! ... No puc aixecar el cap ...
- R.- Per què li estan tallant?
- C. Volen copiar-lo.
- R.- Bé, ara Xavier, descansa, descansa...
- C. Per què volen copiar el meu cabell?
- C. R. Té alguna cosa a veure amb els seus altres amics petits?
- C. No; els altres no volen fer-ho, m'ho estan dient ... no els agrada el que està passant.
- C. R. Però, no intervenen?
- C. És un segrest. Ells no poden. No els deixen entrar
- R. I com surt vostè de la cova?
- C. Em treuen.
- R. Com?
- C. Ja sóc assegut al cotxe.
- R. I cap a on va ara?
- C. Però em falta el cabell ... [pausa]. , em falten les claus i no sé com entrar al cotxe... Només sé que darrere meu hi ha un altre igual que jo, i no sóc jo... M'he girat i l'he vist, és assegut al meu cotxe ...
- C. R. On són les molles?
- C. Sí.
- C. R- Hi ha un Xavier igual com vostè?
- C. Va vestit exactament igual que jo, i porta els cabells

llargs, no com jo. No pot ser un reflex meu. Jo porto els cabells curts ara i no sé per què, jo no he anat al barber.

- C. R. I aquest altre Xavier, va amb vostè en el cotxe?

- C. Ara estem entrant a l'autopista i s'ha passat al davant.

- C. R. És assegut al costat de vostè?

- C. És aquí.

- R. I què diu?

- C. Res. Només riu.

- R. I vostè no li pregunta res?

- C. No, perquè sembla el meu germà bessó. Vesteix exactament igual que jo.

- R. Què fa amb ell, el fa baixar?

- C. [Alarmat] Però està del revés! És un reflex.

- R. Com si estiguessis davant d'un mirall amb més ...

- C. Sí, però és viu!

- R.- Què fa amb ell?

- C. Renoi! És aquí amb mi, no ho veu?

- R. Ara?

- És amb mi al cotxe. Som al cotxe junts...

- R. I quan baixa del cotxe?

- C. Miri, jo el deixaré a aquí ara, al carrer Vallespir; ell m'ha dit que ho faci així.

- R.- Vallespir? Cantonada amb ?

- C. A Cantonada amb Comtes de Bell-lloc.

- R.- Això mateix.

- C. Ha d'anar-se'n a casa. Jo me n'he d'anar a treballar ... [Pausa]. És més, l' han vist baixar! [Excitat] ... M'acabo de trobar el meu veí ...

- R. Sí?

- C. Però no m'ha parlat, ni li ha parlat a ell, i l'altre no ha dit res ... No sé tan sols si sap parlar. No puc creure'm el que passa, home, no és real; jo estic somiant. A més, avui és diumenge i les botigues estan obertes sap, per què? Però és més, avui és diumenge, i estan obertes les

botigues avui. Saps per què? Per què estan obertes les botigues avui ... Són les sis de la tarda ...

- R- Molt bé Xavier. Torni vostè i asseguis al meu costat" (Ribera 1986b; 1987).

El doble

En el seu primer article Ribera (1986a), després de transcriure la sessió d'hipnosi, continua amb el seus comentaris. Explica que durant les sessions hipnòtiques, Xavier parlà del "doble" que havien fets els seus segrestadors, la Carole Ramis usà la paraula "clonen", "clon" en alemany, la llengua materna d'ella. S'estava referint a la clonació, un tipus de tècnica llavors encara poc coneguda —l'ovella Dolly no es clonaria fins a l'any 1996. Ara bé, Ribera no creia es pogués parlar de "clonació" sinó de "reproducció". L'acte de tallar-li els cabells li semblava que ho demostrava.

Quan Xavier va anar a veure'l el setembre d'aquell any 1985, més de dos mesos després del seu segrest, encara duia les tres punxades que formaven un triangle d'uns 3 centímetres al braç esquerre, on els "aliens" presumptament li havien aplicat "quelcom".

El seu cabell hauria estat tallat tan malament, que va haver d'anar al barber l'endemà i rectificar-li tot el possible el desastre. A més l'horroritzava la idea de tenir una còpia d'ell i l'angoixava no saber tampoc per què l'havien creat. Però aquest neguit es va multiplicar per deu quan un veí va comentar-li: "Javier, què estaves fent, voltant pel teu edifici el passat diumenge?"

El veí digué això el dia següent del retorn a casa. Però Xavier de fet havia arribat a casa a les 18 hores del dilluns, puix l'abducció s'havia produït el mateix diumenge.

Uns dies després, un amic seu li esmentà casualment que l'havia vist feia poc a l'Avinguda del Paral·lel. Però de fet Xavier feia mesos que no hi parava. Quan li va

Imatge 1. Fotografia d'un dels aliens obtinguda presumptament amb la càmera Olympus.

Imatge 2. Fotografia del suposat cap d'un dels aliens.

Imatge 3. Esquema de Xavier C corresponent a la imatge 2.

preguntar per la indumentària amb la qual l'ha vist, l'amic li descrigué la mateixa roba que portava el jove fotògraf el diumenge del seu segrest... Però encara hi havia més que explicar. Una nit Xavier sortí a sopar amb la seva tia. La dona es sorprengué de veure'l i li digué: "Què, tu un altre cop?" "Però si acabes de dir-me que no pots quedar-te a sopar..."

En el segon article (Ribera 1986b) s'esmenten noves aparicions del doble. Se l'havia vist al Passeig de Colom el dissabte 16 de novembre de 1985 i duia la mateixa camisa hawaiana de màniga curta que Xavier havia estat utilitzant el 21 de juliol. El "doble" estava dret esperant en una parada d'autobús.

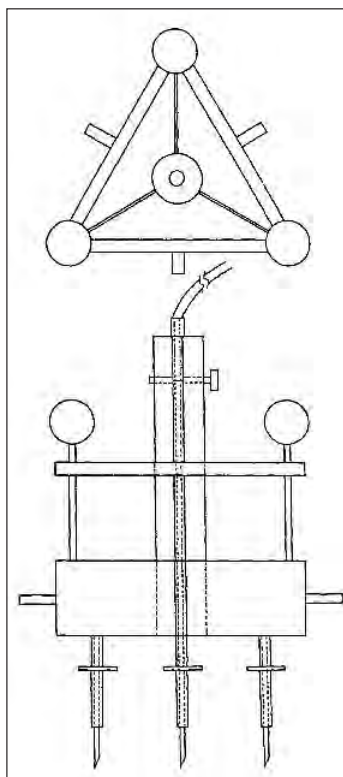

Imatge 4. Fotografia de «mans» amb urpes.

Imatge 5. Una altra fotografia de «mans».

Ribera acabava el seu primer article (Ribera 1986a) dient que Xavier estava constantment preocupat la qüestió d'on era el seu "doble" i que atès allò explicat era ben comprensible.

Imatge 6. Esquema de Xavier del giny amb el qual els alienígenes li haurien extret sang.

Més fotos

Ribera (1986b) esmentava que havia rebut autorització per a publicar el nom complet de Xavier C. Hi havia algunes fotografies més que qualifica de “fantàstiques”, aquestes fetes amb la seva càmera de calaix. Mostraven una forma negra, semblant a un ésser amb casc, i dues mans com urpes, negres, brillants i amb escates. Xavier li explicà que les plaques originals eren molt fosques, pel que féu contratipus¹¹ d’elles i després diverses còpies a partir del nou negatiu, cadascuna més neta que l’anterior, suprimint contrast a mesura que avançava.

D’altra banda, el nostre antic consoci passa a considerar que potser Vallgorguina no fou el lloc dels fets i que Carole Ramis havia pogut influenciar involuntàriament a Xavier,

atès el coneixement que tenia ella del lloc i la vinculació amb rituals de neopaganisme. Assumint la discrepància quilomètrica i la benzina consumida narrada per Xavier, proposa que podria tractar-se d'un dolmen de Palafrugell o bé de Tremp.

Ribera també s'interroga de com era possible que s'hagués impressionat la pel·lícula, puix amb la penombra de la cova la resposta del fotòmetre hauria bloquejat el disparador i impedit la fotografia. Això no obstant, la càmera havia funcionat perfectament. Lluny de mostrar-se definitivament escèptic amb la història, es fa ressò de la hipòtesi de Xavier: "Potser els éssers posseïen una mena de fosforescència o resplendor pròpia"

Una visita prèvia al dolmen

En el segon article també ens assabentem que en realitat Xavier ja havia visitat amb anterioritat el dolmen de Vallgorguina tres anys abans i que també havia patit una experiència de "temps perdut" entre les 8 del matí i les 9 del vespre.

Xavier no tenia clars els records i encara no l'havien sotmès a regressió hipnòtica un altre cop per a evocar-los. Tot allò que sabia era que a les 11 del matí i a les 7 de la tarda veíé dos triangles de llum a l'aire, uns deu metres per damunt del Dolmen. El triangle superior estava invertit respecte de l'inferior.

Tots els colors de l'espectre rotaven d'un punt a un altre al voltant de cada un dels triangles. En el triangle intern les llums anaven en el sentit de les busques mentre que a l'altre triangle anaven en sentit contrari.

Test psicològic

Ribera considerava que Xavier encaixava en el patró típic dels abduïts, jove, en forma i amb bona salut mental i física. Seguint el protocol habitual féu que Xavier passés un test psicomètric que realitzà per la seva amiga la Dra.

Maria Blanch Cardoner a qui compara amb la psicòloga americana Aphrodite Clamar¹² (Ribera 1986a). Aquests foren els resultats (Ribera 1987).

Motiu de la consulta

- Estudi de la capacitat intel·lectual.
- Descartar trastorns de la personalitat.

Material utilitzat

- Raven
- Bender
- T. A. T.
- M. M. P. I.

Informe

Durant l'exploració Xavier tenia una actitud de col·laboració i interès. Treballa de manera reflexiva, concentrada, segura, uniforme i molt ràpida.

A la prova Raven obté una puntuació corresponent al percentil 75, equivalent al Rang II. És a dir, la seva capacitat intel·lectual és a un nivell superior del punt mitjà de la població.

En el test de Bender, s'objectiva una bona organització perceptiva. No es manifesten trets de dèficit neurològic ni psicopatològic.

Quant a la seva personalitat, destaca la seva bona capacitat d'adaptació tant al medi familiar com social. Té facilitat per a relacionar-se amb els altres i certa tendència a la introspecció.

No es manifesten alteracions ni trets de tipus obsessiu, depressiu, esquizofrènic, paranoide o que indiquin aspectes patològics.

Conclusions

Es tracta d'un jove de 24 anys d'edat, amb una capacitat

intel·lectual superior a la mitjana i una estructuració de la personalitat dins dels límits de la més absoluta normalitat.

Signat

Dra. Maria Blanch¹³

Un nou article als FSR

La primavera de 1987 aparegué un article del propi Gordon Creighton basat en unes notes que havia rebut d'en Ribera. Segons aquestes, el saurí Joan Surià Sitjà, que adquirí una certa notorietat durant aquells anys, havia detectat una cavitat d'un quilòmetre de longitud sota el Turó del Gentils, on es troba el dolmen. La resta de l'article eren un conjunt d'especulacions lingüístiques sobre els termes «gentils» i «Vallgorguina», a més de fer-se ressò sobre les especulacions de Jaume Lopez Puigbó, sobre l'existència d'un túnel entre aquesta cova i el temple abandonat conegut com l'Església nova.

Epíleg

Les fotos dels alienígenes es mostraren en el programa *Plató Vacío* de la Televisió pública espanyola el 28 d'octubre de 1986 (Cuello 2007). El 29 d'abril de 1987 es projectà dins del programa de TV3 *Angel Casas Show* una filmació d'una entrevista amb Javier C amb la cara a contrallum per tal que no pogués ser identificat fàcilment. Tota aquesta publicitat atragué naturalment l'interès dels curiosos i investigadors dels fenòmens ufològics i paranormals. Que l'escenari del cas fos el dolmen de Vallgorguina, un lloc de visita habitual entre els aficionats a les paraciències i a les ciències ocultes, no féu més que reforçar la narració. I durant els anys següents les visites a la zona amb l'objectiu de trobar algun indici de les grutes o dels humanoides. En aquest sentit els treballs més coneguts són els de Pedro Penella

Canto¹⁴. El 2 de desembre de 1989, visitava la zona del dolmen amb 4 acompanyants Trobaren 16 petjades de "peus d'homínids" impreses en el fang dels voltants. Segons el propi investigador narra «ens disposarem a vorejar aquella zona i inspeccionar-la. El moment més emocionant fou quan, en un pas tancat per la vegetació, em posà al mig per tal de protegir una dona i, d'una empenta, gairebé la tiro al terra. Allà, al damunt de la manta de fulles marcides, descobrirem les increïbles petjades d'uns peus nus, de quatre dits i un taló, i que mesurava menys que 10 centímetres» (Guijarro 1999). Segons Pedro P. Canto es podia veure la corba interior de la planta i d'altres detalls dels peus. «En aquell mateix tram observí quatre empremtes de les mateixes característiques i, en total, si incloem la resta de les petjades que observarem al voltant del dolmen, la suma ascendí a 16 empremtes» (Guijarro 1999).

Dos dels presents eren saurins que intentaven localitzar la cavitat de Xavier C. Ambdós consideraren que les petjades emanaven energia. I d'altra banda les fotografies realitzades per Pedro P. Canto resultaren velades.

Gairebé un any després, el novembre de 1990 s'haurien trobat empremtes de característiques similars fotografiades per l'argentí Alejandro Chionetti (Callejo 1996: 93).

Tanmateix, pocs investigadors intentaren contactar directament amb Xavier Clarés, generalment perquè desconeixen la seva identitat. El valencià Vicente Juan Ballester es limita a avaluar-lo com a frau i/o psicosi¹⁵. Una excepció en aquest sentit fou M. M. S., que no tingué èxit fins que, arran d'un fet luctuós, la mort el maig de 1993 de Rosa Martí Suárez llavors la muller de Jose María Clarés Jerez i cunyada de Xavier, pogué contactar amb la família. Com a conseqüència d'això obtingué la confirmació explícita que tot havia estat ficció¹⁶, si bé no coneixem cap confessió pública¹⁷.

La contribució més recent sobre el cas amb interès es deu a Juan Carlos Moreno que publicà un article en els veterans quaderns de temes paranormals *El Ojo Crítico* en el qual, a més de resumir els aspectes principals del cas, es subministra el nom complet del protagonista fet que ha ajudat a expandir-lo per la xarxa. A més a més, es proporcionava una còpia de l'informe de la Dra. Maria Blanch. Juan Carlos s'acaba preguntant, per què? Xavier és avui en dia un artista plàstic de cert prestigi. Ell i el seu germà coneixien a la Carole i la seva capacitat per impressionar-se. Era la persona ideal per a narrar-li una història fabulosa i accedir a d'altres especialistes com Rovatti o Ribera. Tots ells foren enganyats i Xavier no tingué cap problema per a fingir: por inclosa.

Imatge 7. Fotografia de Xavier Clarés, segons publicà *El Ojo Crítico* (Juankar Moreno, 2013).

Notes

¹ Un escrit la tardor de 1985 i l'altre com un annex el gener de 1986.

² Alguns investigadors coneixen perfectament la identitat de Xavier i s'interessaren força pel cas.

³ *Milenio 3*, programa emès l'11 de setembre de 2011. En el transcurs de l'esmentat programa aquest autor

terolenc esmentà que a l'arxiu de Ribera hi havia una fotografia que mai havia estat publicada. Antoni Ribera cedí a en Javier Sierra el seus arxius.

⁴ Rodet de diapositives en color preferit en moltes ocasions a Kodachrome per la facilitat més gran de processat.

⁵ Ribera insereix aquí que segons el teòsof espanyol Mario Roso de Luna (1872-1931) els dòlmens, menhirs i d'altres ruïnes que considerava druides eren la porta d'accés al món del jinns. I recorda que els suposats fets tenen lloc als voltants del dolmen de la Pedra Gentil.

⁶ Aquesta versió catalana es basa en la versió espanyola publicada a *CdU* (Ribera 1987), però s'ha confrontat amb la versió anglesa de FSR (Ribera 1986a).

⁷ Ribera apuntava que aquesta "boira" és una característica comuna en els casos d'abducció amb ovnis i posa d'exemple el cas d'Aveley de 1974 a Anglaterra i els nombrosos casos de teletransportació. Curiosament en l'article publicat a *CdU* la nota està també per error en anglès en lloc d'haver-se actualitzat en espanyol. Aquesta darrera versió s'havia adaptat de la primera,

⁸ En un interview previ Clarés havia dit a Antoni Ribera que l'olor se semblava a una barreja d'ous podrits (hidrosulfur d'hidrogen) i carbó de coc.

⁹ Ribera afegeix una interpolació indicant que es compara amb els casos de Pascagoula i Zanfretti. En el primer cas s' refereix a la suposada abducció l'11 d'octubre de 1973 de Charles Hickson i Calvin Parker al riu Pascagoula, a l'estat de Mississipi. Les criatures foren descrites com humanoides d'un metre i mig d'alçada, amb la pell de color gris i arrugada, sense ulls ni boca aparent. El mateix Ribera s'havia ocupat del cas a *Secuestrados por Extraterrestres*. Barcelona: Planeta, 1982.

¹⁰ Ribera es pregunta a qui si Xavier Clares ho diu dirigint-se a una de les entitats.

¹¹ Tècnica d'imatge analògica consistent en l'obtenció

d'un negatiu a partir d'un positiu.

¹² La prova es realitzà el 15 de novembre, mentre el seu germà, Ramis y Ribera esperaven a la sala d'espera.

¹³ Per telèfon la Dra. Blanch indicà a Ribera que el coeficient d'intel·ligència de Xavier era 111.

¹⁴ «L'Abducció a Vallgorguina». Comunicació privada de Pedro P. Canto a Ignacio Darnaude, (18 de juny de 1990). També (Guijarro 1999; 2013).

¹⁵ Llegim l'avaluació del cas: «Testimoni poc fidedigne procedent d'un subjecte membre de cercles esotèrics, testimoni de visions anteriors d'éssers estranys en el seu propi domicili. Hipnosi tendenciosa». (Ballester, Fernández 1988; Ballester 1994).

¹⁶ Marc M, Diverses comunicacions personals des de 1994.

¹⁷ Tanmateix, l'any 2008 es publicà el següent comentari en un bloc: «Com comentí fa un temps, la història dels djinns de Vallgorguina és totalment falsa. Fa uns mesos vaig conèixer a l'excunyada de Xavier C i, parlant d'un dolmen que estava a prop d'on estàvem, em va comentar «si em sonava la història d'un noi a qui havia estat abduït per uns intraterrestres a Vallgorguina ...". Em comentà que el tal Xavier C era el seu ex cunyat i que s'havia inventat la història per a donar la nota» (Marcos 2008).

Referències

Jordi Ardanuy (2014). *Gent que he conegut: Carole Ramis* [En línia]. Barcelona. <<http://www.documentant.net/carole4.pdf>>. [Consulta 4 d'agost de 2014].

V. J. Ballester Olmos; J. A. Fernández Peris (1988). «Los informes de abducción. Análisis de las presuntas experiencias en el interior de los ovnis». *Cuadernos de Ufología*. 2a època, 4, p. 66-73.

V. J. Ballester Olmos (1994). «Alleged Experiences Inside UFOs: An Analysis of Abduction Reports». *Journal of Scientific Exploration*, vol. 8, núm. 1, p. 9 1-105. Jesús Callejo Cabo (1996). *Gnomos: Guía de los seres mágicos de España*. Madrid: Edaf.

Rafael María Cañete (2011). «Abducción» [En línia]. A: *Enigmas, historia y más...* (11 de juliol). <<http://irohe.blogspot.com.es/>

2011_07_01_archive.html>. [Consulta 4 d'agost de 2014].

G[ordon] C[reighton] (1987). «The jinn and the dolmen. (Post - script)». *Flying Saucer Review*, 32(2), p. 20-21.

Gabriel Cuello (2007). «Hechos Extraños». [En línia]. *Taringa.net*. 18 de juny <<http://www.taringa.net/posts/offtopic/837296/Hechos-Extranos.html>>. [Consulta 4 d'agost de 2014].

Marti Flò (1998). «Historia del CEI. (V)». *Papers d'Ovnis*, núm. 15-18 2a època, p. 35-38.

Josep Guijarro (1999). *Guia de la Catalunya màgica*. Barcelona: Martínez Roca.

Marcos (2008). «[Comentaris a] Què volen aquesta gent? – Intraterrestres». [En línia]. *Mundodesconocido.wordpress.com*. 13 d'abril. <<https://mundodesconocido.wordpress.com/2009/07/05/que-volen-aquesta-gent-intraterrestres/>>. [Consulta 4 d'agost de 2014].

Juankar Moreno (2013). « Entre Jinas, intraterrestres y fraude. El caso Xavier Clares Jerez». *El Ojo Crítico*, núm. 74 (deseembre), p. 38-43.

Antonio Ribera. (1986a). «The jinn and the dolmen: the most amazing case of abduction yet». *Flying Saucer Review*, 31(4), p. 2-10.

Antonio Ribera. (1986b). «The Jinn and the Dolmen: Addendum». *Flying Saucer Review*, 31(4), p. 11-12.

Antonio Ribera. (1987). «Abducciones en la península». *Cuadernos de Ufología*. 2a època, 1, p. 46-57.

L'albirament del capità August Leverger

Edison Boaventura jr.¹

¹ Grupo Ufológico do Guarujá

Resum

Aquest cas de 1846 pot ser considerat com el primer informe oficial d'ovnis a la història del Brasil, puix fou escrit per un oficial de la marina de guerra i publicat al Butlletí Oficial de l'Imperi de Brasil el 26 novembre 1846.

Paraules clau

forces armades, observació, Brasil

Abstract

This case from 1846 may be considered as the very first official UFO report in Brazilian history since it was written by a Navy officer and published in the *Official Gazette of the Empire of Brazil* on November 26, 1846.

Keywords

armed forces, sighting, Brazil

El nostre protagonista és el militar francobrasiler Augusto João Manuel Leverger, més conegut com el Baró de Melgaço -títol conferit el 1865 per l'emperador PereII del Brasil- que va néixer el 1802 a la ciutat corsària de Sant-Maloù a França i es va naturalitzar brasiler el 1844. Ingressà a la Marina Imperial del Brasil com a segon tinent l'11 de novembre 1824 i va arribar a servir en la defensa de les fronteres del Brasil durant la Guerra del Paraguai (1864-1870), sent cinc vegades el governador de la

Em aquesta pàgina: gravat
d'Augusto Lerverger..
A la pàgina següent, pàgines
de la *Gazeta Official do
Imperio do Brasil*

província de Mato Grosso. Va deixar importants treballs científics, destacant els treballs hidrogràfics a l'estat de Mato Grosso, el Diccionari Geogràfic de la Província de Mato Grosso i una important guia per a la navegació pel riu Paraguai. També va produir cartes, mapes, altres estudis hidrogràfics i memòries històriques. Va morir a Cuiabá, al Mato Grosso, el 14 de gener de 1880, als 78 anys.

Al juny de 1846, dos canoners brasilers, comandats pel llavors capità de la fragata Lerverger navegaven cap a l'Assumpció, al Paraguai, quan van observar un fenomen natural desconegut, segons la conclusió dels observadors en aquell moment.

Lerverger estava a bord del vaixell "Dezoito de Julho" (Divuit de Juliol), que anava acompanyat pel vaixell "Vinte e Três de Fevereiro" (Vint-i-tres de febrer) amb un contingent complet de 47 membres de la tripulació, quan

les 5 hores i 57 minuts estan el cel perfectament net, calmat, termòmetre 60^{o1}, un globus lluminós que amb velocitat instantània va descriure una corba d'uns 30° en la direcció NNO. La direcció feia un angle amb l'horitzó d'aproximadament 75 i 105, amb l'angle agut obert cap al costat oest. Va romandre una banda lluminosa d'uns 5 o 6° de longitud i d'uns de 30 a 35 ° amplada, en la qual es distingien tres cossos la lluentor dels quals era més intensa que la banda; i igualava si no superava

la intensitat de la Lluna plena en temps clar. Estaven superposats i separats l'un de l'altre. El del centre tenia una aparença gairebé circular; l'inferior semblava un arc circular de 120 amb els radis extrems trencats; la forma del de dalt era d'un quadrilàter irregular; la dimensió més gran dels discos seria de 20 a 25°. Finalment es veia damunt una banda de llum molt feble en forma de ziga-zaga d'uns 3° d'ample i 5 o 6° de longitud. L'alçada angular sobre l'horitzó de la banda semblava de 8°. (Per por de perdre'm alguna circumstància del fenomen no vaig recórrer a l'instrument per mesurar aquestes dimensions). Tot estava baixant sense una major velocitat aparent que les de les estrelles en el seu ocàs, però els globus lluminosos van canviar d'aspecte agafant una forma el·líptica cada vegada més plana, i emboirant-se fins a semblar petits núvols. La banda gran es va inclinar cap al N fins a ser gairebé horitzontal, però la ziga-zaga va conservar sempre la mateixa direcció. Després de 25' [minuts] va desaparèixer tot, i no hi havia el més mínim senyal de pertorbació a l'atmosfera. A la ciutat d'Assumpció vaig parlar amb el ministre del Brasil² i diverses altres persones que van ser testimonis, per a tots nosaltres, d'aquesta singular aparició. Una circumstància que em sembla molt digna d'anotar-se és la direcció en la qual el ministre indicat va observar fenomen; no hi va haver error, perquè el comentari es referia a una paret l'azimut de la qual era fàcil de comprovar, i això era aproximadament a l'ONO, fent per tant un angle de 45° amb el NNO, jo vaig notar. Sotmès a un càlcul trigonomètric aquesta enorme paral·laxi combinada amb les posicions geogràfiques de l'Assumpció i el lloc en què ho vaig observar, estimo que el fenomen es va produir en la regió atmosfèrica a només 59³ llegües de distància de l'Assumpció". No es pot precisar la data de l'incident, ni la ubicació exacta de l'estranya aparició, ja que podria haver estat el territori brasiler o paraguaià. No obstant això, consta que el 30 de juny de 1846, els vaixells sota el comandament de Leverger van partir d'Assumpció per al reconeixement del riu Paraguai i es van dirigir fins a la

seva confluència amb el riu Paranà. En el llibre *Leverger. O Bretão Cuiabanizado* (1979), de Virgil Alves Corrêa Filho, a la pàgina 13, consta "Estava fondejat al port de juny 1846 ...". Així, suposem que el cas va ocórrer en juny 1846.

En una ocasió, quan va atracar a l'Assumpció, Leverger va buscar l'ambaixador del Brasil al Paraguai, Dr. José Antonio Pimenta Bueno, més conegut com el Marquès de São Vicente, que també va ser testimoni del fenomen inusual i van poder parlar sobre l'albirament.

Notes

¹ 60 graus Fahrenheit, uns 16 graus Celsius.

² L'ambaixador del Brasil, el marquès de São Vicente.

³ 235 km aproximadament.

Josep Baltà Elias, un físic en terra d'ovnis

Jordi Ardanuy^{1,2}

1 Universitat de Barcelona. 2 Centre d'Estudis Interplanetaris

Resum

Breu nota biogràfica d'un catedràtic català de física que s'interessà pels ovnis en el tram final de la seva vida.

Paraules clau

biografies, científics

Abstract

Brief biography of a Catalan professor of physics who became interested in UFOs in the final stretch of his life

Keywords

biographies, scientists

Josep Baltà Elias (Vilafranca del Penedès, 1893 - Barcelona, 1973) fou un físic català que es va interessar pels plats voladors. Cursà les llicenciatures de física i química a la Universitat de Barcelona, doctorant-se a Madrid el 1918 —la de Barcelona no estava autoritzada. L'any següent ocupà una plaça de professor d'electromagnetisme i electrotècnia a l'Escola de Perits de Terrassa i el 1920 la de professor auxiliar de física a la Universitat de Barcelona. Tres anys més tard marxà a París, becat per aquesta universitat per a estudiar telecomunicacions a l'Établissement Centrale de la Télégraphie Militaire. Entre 1923 i 1925 fou president del Ràdio Club de Catalunya.

Fotografia del professor Baltà en un acte acadèmic.

El 1929 entrà a formar part de l'equip d'investigadors del Servei Meteorològic espanyol i prestà servei a l'Observatori de la Universitat de Barcelona. El 1933 va guanyar la càtedra de física de la Universitat de Salamanca. Després de la Guerra d'Espanya es traslladà a Madrid, on va exercir com a professor de les assignatures d'electrònica i electricitat i magnetisme en la llavors Universitat Central. El mateix any 1941 fundà la secció d'electricitat de l'Institut de Física Alonso de Santa Cruz del CSIC. Fou acadèmic corresponent de la

Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (1948) i de la Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas i Naturales de Madrid (1950). Es jubilà l'any 1963 dictant una darrera sessió sobre làsers i màsers. També fou president del Centre d'Investigacions Físiques Leonardo Torres Quevedo, i de la Unió de Radioaficionats espanyols i vicepresident de la Reial Societat Espanyola de Física i Química, entre d'altres càrrecs. Publicà diversos textos sobre física, monografies sobre radiació còsmica, radioastronomia, astronàutica o el CERN.

La seva tasca docent continuà fins i tot després de jubilar-se, intervenint per exemple en els Cursos politècnics de Vilanova i la Geltrú que organitzava cada any l'Escola d'Enginyeria Industrial d'aquesta població del Garraf. D'altra banda el seu neguit intel·lectual el portà a interessar-se pel fenomen OVNI que considerava genuí tot i les enormes dificultats tècniques i científiques per a poder-lo atribuir a una causa extraterrestre. Conseqüència d'aquest neguit intel·lectual dictà una conferència sobre els platets voladors el 29 de novembre

Pàgina inicial de l'article de Josep Baltà sobre plats voladors publicat a la revista *Arbor* l'any 1969.

de 1968 precisament en el marc de la 17a edició del curs polítècnic vilanoví. La premsa local resumí l'acte amb les següents paraules:

«Emperò, hem de ressaltar l'acte de cloenda en què, com a llicó magistral del curs, l'Excel·lentíssim. Dr. en Josep Baltà Elias va pronunciar la conferència "Los enigmáticos O.V.N.I., su antigüedad y estado actual de esta palpitante cuestión" i que sense lloc a cap dubte va acaparar l'atenció del crescut nombre d'assistents que omplia l'Aula Magna. La referida dissertació va ser il·lustrada amb interessants diapositives dels documents gràfics més importants que actualment es posseeixen a Espanya» (DdV 1968).

L'any 1969 publicà un article sobre el tema a la revista *Arbor* (Balta 1969) del Consell Superior d'Investigacions Científiques, el text del qual es reproduueix en aquest mateix número de *Papers*. En aquest treball, tot i mantenir-se dins del rigor acadèmic, cita ingènuament a George Adamski com a font, i reproduueix dues de les seves imatges. Entre les referències que inclou es troba *Platillos volantes en la antigüedad* d'Eugeni Danyans.

Una altra cosa que crida l'atenció és l'existència d'una secció bibliogràfica sobre OVNIS en el Servei de Premsa del Patronat Juan de la Cierva del CSIC. Havia estat iniciada l'any 1962 pel cap de la mateixa, n'Octavio Díaz Pinés.

Actualment un col·legi d'infantil i primària de Vilafranca del Penedès duu el seu nom de manera honorífica.

Referències

Josep Baltà Elias (1969). «Un Enigma de hoy: los ovnis o platillos volantes». *Arbor*, núm. 279, p. 295-310

DdV (1968). «Clausura del XVII Curso Politécnico. El Dr. Baltá disertó sobre "Los enigmáticos OVNI"». *Diario de Vilanova* (30 de novembre), p. 7.

DdV (1976). «El Dr. José Baltá Elías: Pionero de los Cursos Politécnicos"». *Diario de Vilanova* (24 de desembre), p. 59 i 61.

Un enigma d'avui: els OVNI o platets voladors

Josep Baltà Elias¹

¹ Antic catedràtic de la Universitat Central de Madrid (actual UCM)

Resum

Perspectiva sobre el fenomen ovni l'any 1969 segons l'òptica d'un catedràtic universitari de física a l'època final de la seva trajectòria vital i científica

Paraules clau

astronaus, perspectives

És fa realment difícil prendre partit davant els punyents problemes que té plantejats aquesta palpitant qüestió. El que això subscriu era francament escèptic fins que, el 1954, va adquirir l'obra de Leslie-Adamski (1953) *Flying Saucers Have Landed* i des de llavors ha de confessar que la seva incredulitat va disminuint.

Actualment, la bibliografia sobre aquesta matèria és abundant, figurant entre les obres dels especialistes conterrànies les del senyor Antoni Ribera i d'altres.

Contra el que generalment es creu, no és tan sols a l'època actual que es doni l'aparició en la nostra atmosfera d'objectes volants de molt diversos aspectes, forma, luminescència, etc., tant de dia com de nit, amb velocitat variable o estacionant segons els casos .

Precisament en el capítol II de l'esmentada obra de Leslie Adamski, publicada en 1953-1954, hi ha una llarga llista d'aquests objectes, descrits amb més o menys detall i precisió per observadors casuais i desprevinguts,

situats en diferents punts d'Europa i Amèrica, etc., des de principis del segle XVI, i que comprèn més de dos-cents casos fins a la data de la publicació d'aquesta obra, sense comptar amb els innumbrables observats des de llavors i dels que la premsa dóna compte gairebé quotidianament. D'altra banda, res no s'oposa al fet que siguin tan antics com la pròpia humanitat; en una recent obra d'Eugenio Danyans (1967), titulada *Platillos volantes en la antigüedad*, es fa referència a una possible astronau de fa deu mil anys que apareix dibuixada en relleu sobre una gran llosa sepulcral de pedra que cobria el sarcòfag maia descobert per Alberto Ruiz, el 1952, a l'interior de la piràmide de Palenque (estat de Chiapas), Mèxic (fig. 1 i 2)¹.

En el Servei de Premsa del Patronat Juan de la Cierva del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) hi ha una secció bibliogràfica sobre OVNIS, que va ser iniciat el 1962 pel cap de la mateixa, en Octavio Díaz Pinés, en la qual estan arxivats infinitat de retallades i articles publicats a la premsa espanyola i estrangera, referents a aquesta qüestió.

Pel que fa al radar, que tan bon servei presta a la navegació aèria i espacial, en lloc d'aclarir el misteri que envolta els OVNIS, només ha contribuït a complicar-ho més. En efecte, en certs casos en què aquests objectes eren invisibles van provocar a la pantalla de radar l'aparició dels ecos produïts per cossos sòlids movent-se a grans velocitats. En canvi, en altres casos, quan el mòbil era percebut visualment per observadors humans produïa a la pantalla del radar el tipus d'imatges indefinides originades per aire ionitzat o núvols radioactius. En altres casos, els objectes en moviment han subministrat clarament ecos de cossos sòlids animats a velocitats més grans que 40.000 quilòmetres per hora. No obstant això, sembla que s'està assajant el perfeccionament del radar, perquè pugui posar en evidència la identitat

de l'embolcall plasmàtic amb què s'envolta tot cos en penetrar a l'atmosfera i d'aquí poder deduir la del cos donat.

Sobre la naturalesa intrínseca dels OVNIS s'han fet les més variades suposicions, des de la qual els explica com a fruit de l'histerisme col·lectiu (segons admeten molts psiquiatres), fins a les que impliquen una simple deposició de partícules de pols sobre la còrnia (que poden aparentar objectes llunyans de grans dimensions), corpuscles de sang intraoculars, gruixudes teranyines arrossegades pel vent, bandades d'aus migratòries, meteorits, fanals distants, globus sondes, estrats d'aire ionitzat, calents i freds, causants de refraccions a certs nivells, etcètera.

Recordarem que l'observació mundial d'aquells intrigants missatgers extraterrestres o terrestres sembla començar oficialment a Amèrica del Nord el dia 24 de juny de 1947, en adonar-se Kenneth Arnold que una flota de deu discos circulars brillants, circulaven al voltant dels pics del Mount Rainier (Estat de Washington). Des de llavors, el Gabinet americà ha anat abandonant la seva primitiva actitud d'inhibició i ha acabat admetent la certesa de més de dos mil casos observats en aquella nació per personal de confiança, i tot i que des de mitjans de setembre de 1952 va manifestar que acceptava tots aquests fenòmens, no obstant això es reservava donar a conèixer tot el que sabia, a fi d'evitar possibles alarmes. En canvi, el Ministeri britànic de l'Aire va ser més cautelós, admetent l'existència d'un departament secret d'orientació per als interessats en aquestes qüestions. Es tracta d'una mesura de precaució absolutament necessària, ja que creiem inútil posar l'accent en la infinitat d'observacions purament il·lusòries que s'han fet i es fan i que evidentment han de rebutjar després d'una rigorosa selecció, però aprofitant els casos que ofereixin les degudes garanties i que, per tant, puguin contribuir

a l'aclariment del misteri que segueix implicant als plats voladors.

Precisament, fa una desena d'anys el matemàtic francès Aimé Michel (1963), enginyer acústic, amb el seu descobriment de l'anomenada ortotènia (del grec ορθοτενος, estesa en línia recta), arribava a la conclusió que aquests objectes semblen guiats per una intel·ligència. En efecte, gairebé per casualitat va poder comprovar amb sorpresa que les observacions d'un OVNI des de diferents punts i en un mateix dia s'alineaven amb gran precisió sobre una mateixa recta, encara que aquelles s'haguessin realitzat en diferents països. Investigant més a fons, va descobrir que les diferents rectes que emanaven d'un mateix centre, i que assenyalaven la presència en aquest d'un objecte volant en forma de cigar, formant aquelles una mena de teranyina molt característica que per a un pilot experimentat evoca la idea d'un "centre de dispersió" des del qual serien llançats discos o naus per a una exploració aèria sistemàtica. Per descomptat, la ortotènia no és possible que sigui fruit de l'atzar, sinó, al contrari, suggereix una acció intel·ligent (fig. 3).

Controlar sense disparar! Aquesta terminant consigna, emanada, pel que sembla, des de 1948, de les més altes autoritats de l'aviació militar nord-americana, obliga els pilots americans a observar i seguir sempre que això sigui possible els dispositius volants que apareixen i recorren els cels dels Estats Units. Allà, repetim, només es prenen en consideració les declaracions més raonades i cauteloses sobre com aparicions com, per exemple, les subministrades a la premsa americana a 1957 pel contraalmirall Delmer Fahrney, president honorari del NICA (National Investigations Committee on Aerial Phenomena), així com l'ordre titulada "Flying Sancer Serious Business", de l'Inspector de les Forces Aèries als comandants de les bases continentals.

Segons informes dignes de crèdit, no hi ha cap dubte que periòdicament solquen la nostra atmosfera objectes mecànics animats de velocitats grandíssimes que cap aparell aeri dels Estats Units d'Amèrica del Nord o de la Unió Soviètica se sap pugui assolir actualment. Els propis informes procedents d'observadors de plena confiança i aguts dots de captació, posen de manifest que els dispositius volants a què venim referint-nos volen freqüentment en grups o formacions, efectuant maniobres que donen a entendre més o menys clarament el no estar regits o sota control totalment automàtic. Més aviat, el seu comportament general indueix a pensar que molts d'ells estan pilotats.

En breu, tot indica que aquests dispositius constitueixen el fruit de profundes investigacions i d'amplis coneixements tecnològics. Així, doncs, en principi, i admetent les necessàries excepcions, no sembla sigui possible negar rotundament un possible origen extraterrestre d'aquests artefactes, així com tampoc sembla plausible excloure a priori la possibilitat que alguna nació hagi realitzat avenços gegantins en la seva pròpia aeronàutica, sistemes de propulsió, etc., de manera que hagi superat extraordinàriament la tècnica dels altres països. Però això és altament improbable, ja que en aquesta època no es concep la persistència de secrets científics durant molts anys a causa dels inconcebibles i refinats mitjans de què es val l'espionatge.

A més a més, recordem el punt de vista del gran especialista James I. McDonald (de l'Institut de Física Atmosfèrica de la Universitat d'Arizona), qui opina molt de seny que la hipòtesi de l'origen extraterrestre dels OVNIS "és la menys insatisfactòria de totes les suggerides fins ara". En canvi, alguns tècnics de la base que la NASA té establerta al balneari d'Ancón (prop de Lima) sostenen l'opinió contrària (no exempta de crítiques) de la inexistència de plats voladors.

Un dels enigmes bàsics dels OVNIS, encara sense aclarir, resideix en els seus sistemes de propulsió, que els permeten desenvolupar tan fantàstiques velocitats; per descomptat, la simultaneïtat de la seva aparició i estacionament en les proximitats d'automòbils o vehicles anàlegs, instal·lacions elèctriques d'enllumenat, etc., i la consegüent anul·lació immediata del funcionament d'aquests, és clar indicatiu d'un passatger augment de la conductivitat elèctrica de l'ambient per adquirir l'aire l'estat plasmàtic. Això suggereix la possibilitat de l'ús de l'energia nuclear com a tal mitjà de propulsió d'aquells artefactes. Precisament el que més sorprèn en realitzar un OVNI una ràpida ascensió, després de romandre estacionari a major o menor alçada sobre el terra, és que no es produeixin en els seus voltants (objectes propers, edificis, arbres, etc.) efectes destructius sobre els mateixos, a conseqüència de les formidables pressions que haurien de sofrir en virtut del principi de l'acció i reacció.

Propulsions química i nuclear

Tornant al problema de la propulsió nuclear, fa una desena d'anys, poc després del llançament del primer "Sputnik" pels russos, a Amèrica del Nord s'havia iniciat l'anomenat projecte Orión, tenia com a objecte l'estudi de la propulsió de les naus espacials mitjançant explosions nuclears. En efecte, semblava raonable l'ús de la propulsió nuclear, a fi, entre altres fins, de defugir la construcció dels gegantins coets impulsats per l'energia química de la combustió, com ara el Saturn V, utilitzat últimament pels nord-americans per la circumval·lació de la Lluna amb l'Apolo VIII. L'ambiciós projecte Orión es proposava el llançament d'aeronaus a Venus i Mart per a aquesta època (entre 1968-9), el cost s'avaluava en només una fracció del pressupostat per al programa Apol·lo (cal tenir present que el pressupost de la NASA

és d'uns 280 mil milions de pessetes anuals, de les quals el 70 per 100 s'inverteix en l'exploració lunar). Dit en altres termes, el Saturn V guarda la mateixa relació amb les astronaus del projecte Orión com la que els avions de l'any 1930 guarden amb els Boeing 707 actuals; els esmentats avions eren de grans dimensions, però febles, susceptibles de transportar una càrrega útil extraordinàriament petita comparada amb la mida d'aquells, exactament el mateix que passa amb el mòdul Apol·lo i el monstruós Saturn.

Malgrat l'èxit aconseguit amb el recent viatge de circumval·lació a la Lluna mitjançant la propulsió química, aquest mitjà és ineficaç i caríssim i pràcticament inutilitzable per al viatge als planetes pels problemes que planteja pel que fa a l'aterratge.

En efecte, és sabut que el sistema de propulsió química imprimeix una velocitat d'uns 3 km/s als gasos expulsats procedents de la combustió, el que implica que són necessaris coets de n etapes o seccions per poder arribar a velocitats de $3n$ km/s; això equival a dir que cadascuna d'aquestes etapes representa un factor de l'ordre de 4 en l'augment del pes total del coet. Un senzill càlcul demostra que la relació entre els pesos del coet en enlairar-se i en acabar el seu recorregut és de 16 per a una òrbita terrestre de poca alçada, però augmentant aquesta, fàcilment aquella arriba al quàdruple, passa després a 256; és per això tan poc econòmics que resulten els coets de combustible químic.

Tot i que encara no ha estat duta a la pràctica, l'astronau del projecte Orión té la indiscutible i enorme avantatge de constar d'una sola etapa i una relació de masses inferior a 10, susceptible de realitzar els viatges més llargs dins dels límits del nostre sistema solar; en ella es reuneixen les seves dimensions no exagerades, la seva fermesa i, sobretot, sembla resultaria relativament econòmica (Dyson 1968).

No obstant això, citem l'opinió autoritzada d'E. Purcell, qui ja des de 1960 ha vingut posant l'accent en l'absoluta impossibilitat que es realitzin viatges a d'altres estrelles en el transcurs d'una desena d'anys; és literalment absurd imaginar que qualsevol ésser humà pugui emprendre un viatge interestel·lar com qui pren un avió cap a qualsevol punt terraquí (Purcell 1973).

Besllum sobre la propulsió iònica i fotònica

Encara que actualment l'una i l'altra poden considerar-se només com a matèria d'especulació, donarem aquí tan sols unes lleugeres idees d'aquests sistemes, que poden considerar-se com possible base de la propulsió del futur.

El motor-coet de ions ha de produir l'energia impulsora d'aquest, accelerant, mitjançant potents camps elèctrics, partícules atòmiques; per exemple, nuclis d'hidrogen (protons) o ions més pesats. Un dels propulsants més utilitzat a aquest fi és el metall alcalí cesi, que s'ionitza fàcilment per escalfament, cedint així cada àtom de cesi un electró, de manera que aquest àtom s'electricitza positivament. La potència impulsora produïda pels coets iònics ha estat fins ara relativament petita. No obstant això, ja que la seva proporció de consum de combustible és reduïda, poden mantenir aquest impuls durant llargs períodes.

Entre d'altres característiques favorables dels coets iònics cal assenyalar que són de relativament poc pes i, per tant, se'ls pot fer aturar i tornar a arrencar amb facilitat.

Finalment, els coets fotònics estan fundats en la debilíssima pressió mecànica que la llum exerceix sobre els cossos en què incideix, anomenada pressió de radiació (que pot observar-se en el radiòmetre de Crookes). Per tant, hi ha una possibilitat més remota de poder construir el coet fotònic, en el qual els fotons (partícules

immaterials de llum dotades d'energia) subministrarien la propulsió (de Broglie 1968).

Aquests coets serien capaços de produir impulsos específics d'una potència extremadament elevada, però requeririen la radiació de feixos lluminosos amb una intensitat extraordinària.

Confrontació de la fenomenologia dels platets voladors amb els resultats als quals condueix la ciència actual

Ens sembla arribat el moment d'intentar donar resposta el més objectiva possible a les següents preguntes:

És possible l'existència dins del nostre sistema solar d'altres planetes habitats per éssers semblants a nosaltres?

Pot haver-hi en altres sistemes estel·lars planetes semblants a la Terra? En cas afirmatiu, poden existir en aquests planetes homes o éssers semblants a nosaltres?

Aquests hipotètics éssers, poden arribar a visitar-nos?

És obvi que la resposta a aquestes preguntes exigeix un cabal de coneixements que no tothom posseeix; afortunadament, i desitjant satisfer en la mesura possible la natural curiositat dels nostres lectors, vaig a recórrer a l'inapreciable fullet titulat *El mito de los invasores. Los OVNIS*, donat a la llum recentment pel seu il·lustre autor i entranyable amic en Juan M. Bonelli Rubio (1968), doctor enginyer geògraf, la lectura del qual recomano vivament a tots els interessats per aquests temes, no només pel seu alt contingut científic, sinó per la seva claríssima exposició, a l'abast de tothom.

Seria per a mi un gran plaer reproduir aquí íntegrament els quatre capítols de què consta, però, davant la impossibilitat d'això, almenys em cenyiré a les conclusions a què arriba contestant les preguntes plantejades.

Així, doncs, hi ha altres planetes en el nostre sistema

solar, altres planetes habitats per éssers semblants a nosaltres? La resposta és negativa, ja que només la Terra en el nostre sistema solar ofereix totes les condicions necessàries -i no només necessàries, sinó més favorables- perquè la vida hi hagi en ella. Parlar, per tant, de selenites o de marcians és parlar de coses il·lògiques, fruit tan sols de la pura fantasia, així com que hi ha plats voladors procedents de no se sap quin aeroport terrestre.

2a. Hi haurà d'altres sols, d'altres sistemes planetaris i d'altres terres semblants a la nostra en la infinitud de l'Univers? És possible i, fins i tot, probable, que hi hagi d'altres sistemes planetaris disseminats per nebuloses i galàxies de l'Univers i també pot admetre's, encara que sigui molt menys probable, l'existència de planetes de característiques anàlogues a la Terra.

3a. Hi haurà en aquestes possibles "terres" éssers semblants als homes? Tot i que admetem l'existència en la nostra galàxia (o en d'altres) o simultàniament en aquelles i aquesta, d'altres planetes semblants a la Terra, i fins i tot admetent que en aquests possibles planetes aparegueren espontàniament plantes i animals, seria il·lícit (per ser una deducció il·lògica) assegurar que, científicament, en aquells planetes hi havia d'haver homes o éssers les característiques dels quals els fessin mereixedors del qualificatiu d'"humans", perquè no sabem com i per què apareix la intel·ligència i quan i com sorgeix la llibertat.

4a. Hi haurà possibilitat, si existissin aquests éssers, que vinguessin a visitar-nos? La contestació és rotundament negativa. En efecte, anem a suposar que, prescindint de diversos inconvenients psicofisiològics (ingravidesa prolongada, etc.), els viatgers interplanetaris s'han acomodat ja dins de l'astronau. Quin rumb han de seguir? Cap a qualsevol estel de magnitud 5? S'ha de tenir present que entre les miríades d'estrelles que

constitueixen la nostra Via Làctia tan sols algunes (i de les gairebé invisibles per a nosaltres) poden estar envoltades d'un sistema planetari anàleg al que envolta el nostre Sol. Tal com fa notar Bonelli, "aquells passatgers indubtablement han d'estar preocupats per la inquietant pregunta: a on anem?, i per una altra més inquietant encara, més terrible: com podrem tornar? Perquè el terrible, el veritablement paorós, és això. .. que no podran tornar!, puix per tornar necessiten tres coses indispensables, a saber: disposar d'una energia que els permeti modificar el seu rumb, disposar, així mateix, d'una energia equivalent a la que va ser necessària per abandonar el seu sistema solar, i, finalment, saber navegar per l'espai!

Cap de les tres coses són ara per ara humanament concebibles, però sobretot l'última és capaç de posar paüra en l'ànim més esforçat; ningú és capaç de navegar si no disposa d'unes referències que li permetin orientar-se. I, com s'orientarà en l'espai quan l'aspecte del cel vagi canviant per a ell, en deformat-se i desaparèixer les constel·lacions, perquè de les estrelles que les constitueixen unes van quedant "enrere", mentre altres es veuen encara llunyanes i distants? L'única possibilitat seria anar aixecant mapes successius del cel, retolant-los amb cura i ni així servirien per traçar el rumb dels sistemes de navegació per inèrcia.

El memorable 20 de novembre de 1952

I, no obstant això, tot i la incontrovertibilitat dels raonaments anteriors, un cas veritablement insòlit s'hauria donat el dia 20 de novembre de 1952, segons ens explica G. Adamski, un dels dos autors d'un llibre a què abans hem fet referència. Tot i que el que ens diu hagi estat posat en dubte per molts dels seus lectors, traduïm textualment -o resumim o comentem en d'altres casos- els següents passatges del seu relat: "El que vaig

a exposar succeí en el desert de Califòrnia, a unes 10,2 milles, aproximadament, del seu centre, en la direcció de Parker (Califòrnia). Era cap al migdia, en el meu cotxe m'acompanyaven dos matrimonis amics, passà per sobre nostre un biplà i quan ja desapareixia per l'horitzó girarem tots el cap sorpresos en veure lliscar a gran altura, silenciosament, una gegantesca nau platejada en forma de cigar pur (figures 4 i 5), sense ales ni cap altra classe d'apèndixs, que lentament es dirigia cap a nosaltres i semblava voler-se aturar ...".

Narra Adamski les exclamacions de sorpresa i excitació que va provocar en els seus acompanyants tan inesperat espectacle, passant-se els prismàtics dels uns als altres i descobrint detalls com, per exemple, que la coberta de l'aeronau era de color taronja; una visió per a no oblidar-la mai, escriu textualment Adamski, que podia haver contemplat qualsevol motorista o xofer... si no hagués tingut concentrada la seva atenció a l'autopista que seguien.

"No havien transcorregut més de cinc minuts després d'allunyar-se el cotxe, quan em va cridar l'atenció una espurna lluminosa al cel i gairebé simultàniament apareixia volant, a la part alta d'un tàlveg entre dues muntanyes, un petit bell vehicle espacial que va acabar aterrant silenciosament en un replà superior de la muntanya a menys de mig quilòmetre de mi..."

"De sobte, interrompé les meves cavil·lacions la inesperada presència d'un home a peu a l'embocadura d'una petita vall, a menys de mig quilòmetre de distància, que estava fent senyals perquè m'aproximés; m'intrigava qui podia ser i com podia haver arribat fins allà, ja que jo estava segur de no haver-lo vist abans per aquells deserts paratges. És que era un explorador? O algun habitant d'aquelles muntanyes llunyanes? I, per què em feia senyals? Potser, necessitant la meva ajuda? En aproximar-me, m'envaí una estranya sensació de

cautela, mirant al meu voltant per assegurar-me que seguia estant a la vista dels meus distants companys... per si de cas, tot i que no hi havia cap motiu de desconfiança cap al subjecte, una mica menor d'estatura que jo, així com molt més jove; portava pantalons bombatxos i llarga cabellera, que li arribava fins a les espatlles, sacsejada pel vent.

Vaig continuar acostant-me al jove somrient, qui, al seu torn, va avançar alguns passos cap a mi; allarguem mútuament els nostres braços... De sobte nasqué a la meva ment la idea que estava en presència d'un home de l'espai: un ésser humà d'un altre món..."

Aquests són alguns detalls que Adamski concreta sobre la personalitat amb qui acabava de travar coneixement: "La seva alçada era cosa d'un metre setanta centímetres, la seva cara arrodonida amb el front molt alt, ulls gris verdosos, nas fi, no gaire prominent, boca de mida mitjana i dents blanques, visibles quan parlava o reia, el seu cabell ondulat color castany li arribava fins a les espatlles.

Portava un vestit d'una sola peça (probablement l'uniforme de viatge dels homes de l'espai) de color marró fosc, constituït per una brusa tancada superiorment per un coll alt, d'un teixit molt fi (però diferent dels materials tèxtils corrents entre nosaltres), sense que es veiessin botons, sostenidors, ni butxaques; no portava anells, rellotge o altres additaments, fent la impressió que tampoc era portador d'arma de cap mena..."

"Com que amb la meua escrupolosa observació del visitant extraterrestre, no aconseguia cap informació, em vaig decidir a preguntar d'on venia. Com era d'esperar no va comprendre les meves paraules i li vaig repetir la pregunta, però la seva resposta va ser tan sols una sacsejada negativa de cap, les seves faccions traduïen clarament la seva incomprensió. En vista d'això, i recurrent al possible auxili de la telepatia, concentrí

en la meua ment la imatge d'un planeta, assenyalant al mateix temps el Sol amb la meua mà, la qual cosa donà a entendre que ho havia comprès”.

“Li vaig preguntar: Per què veniu a la Terra?, fent-me comprendre que les seves intencions eren amistoses, relacionades principalment amb les radiacions procedents de la Terra; segurament es referia a les calories emanades del desert en què estàvem, ja que gesticulava amb els seus braços segons l'adreça del sol a l'espai.

Torní a preguntar-li si això era també relacionat amb les explosions de les nostres bombes nuclears i els seus núvols radioactius residuals a l'atmosfera; comprengué ràpidament i mogué el cap afirmativament ... ”

“Li vaig manifestar el meu desig de conèixer si això podia afectar a l'espai exterior, sent així mateix afirmativa la seva resposta.” (Referent a això, recordarem de pas que des de fa anys és ben conegut dels nostres científics que l'anomenada radiació còsmica és més intensa a l'espai extraterrestre que dins la nostra atmosfera).

Adamski indica que el seu interlocutor li manifestà que la seva aeronau havia estat traslladada a l'atmosfera terrestre en un gran vehicle espacial; i que, recordant el que havia contemplat amb els seus amics anteriorment des de l'autopista, li preguntà si es tractava del mateix, el que li confirmà amb un moviment de cap. (Històricament, fa poc més de dos segles que per primera vegada a Angermannland fou observada una gran nau espacial en forma de cigar deixant anar discos o esferes luminescents. El 20 d'agost de 1880, Mr. Trecul, de l'Acadèmia Francesa, observà com un disc volador amb una llarga cua ardent que es desprenia d'un gran cigar aeri amb extrems en punta. En el número de la revista nord-americana *Look* corresponent a la primera setmana d'octubre de l'any 1953 es descrivia l'observació per radar del llançament de plats voladors des d'un gran cigar aeri).

"Preguntant-li sobre el que realment eren els petits discos volants vistos tan sovint, em va donar a entendre que eren realment ulls de vehicles més grans (plats voladors o gegantines naus espacials) guiats a distància i "sense tripulants ... "

"A la meua pregunta sobre si els viatges espacials són corrents en altres mons i si es fan amb facilitat, contestà afirmativament sense dificultat ...".

"Tornant a la càrrega, li preguntí si sabia quants altres planetes estan habitats per éssers anàlegs a nosaltres, i sense fixar el nombre, em contestà emfàticament que eren nombrosos i pràcticament universal el seu aspecte, idiosincràsia, etc., tot i que no vaig aconseguir desxifrar altres de les seves explicacions ...".

"A la invitació del meu interlocutor per acompanyar-lo, anaren caminant junts fins al lloc on havia quedat aturada l'aeronau que l'havia transportat. Arribàrem davant d'un petit i bonic vehicle en forma de campana, com de vidre translúcid, acolorit, resistent, de manera que no podia veure l'interior clarament. Això no obstant, en apropar-m'hi me n'adonà que es movia una ombra amb figura humana sense poder distingir si era d'home o dona. Traguí la impressió que el material d'aspecte vitri era en realitat un metall sotmès a un tractament especial és sabut que en condicions especials de pressió i temperatura, el carbó opac i tou es transforma en el diamant transparent i dur). Això explicaria els canviants colors de la llum després de travessar la capa translúcida.

El vehicle estava enlairat sobre el terra, mig metre aproximadament per la part més allunyada de mi, però per la inclinació del seu extrem superior, la part més propera quedava a més de metre i mig sobre ella. Les tres esferes del tren d'aterratge estaven a mig enlairar-se per sota de la closca que les cobria (suposo que com a mesura de precaució abans de l'aterratge definitiu ...".

"Aprofití l'ocasió per preguntar-li si podria fer una volta en el seu vehicle, però mogué el cap negativament, torní a insistir pregant-li que em deixés entrar per donar-hi només un cop d'ull a l'interior, però somrient-me em donà a entendre que llavors era impossible, puix havia de marxar, el que em va disgustar encara que em deixà l'esperança que procuraria complaure'm en una altra ocasió ...".

"En iniciar el vehicle la seva arrencada m'adoni que hi havia dos anells sota el vorell i un altre al voltant del disc central, aquest últim i l'exterior giraven com les agulles d'un rellotge, mentre el de l'entremig es movia en sentit contrari ...".

Descriu després Adamski allò que va passar després quan es va reunir amb els seus amics: "Tots ells es preparaven per al nostre retrobament quan ja havien transcorregut dues hores des que ens separarem, jo estava tan excitat que amb prou feines podia pronunciar paraula, i el mateix els passava a ells, assaltant-me a preguntes tots alhora...".

Precisament aquests companys d'aventura són els que Adamski addueix com a testimoni de la veracitat del seu relat, acompanyant entre les làmines de la seva obra la reproducció de les seves afirmacions davant notari públic, descartant, doncs, tota sospita de mala fe, desvari de raó, etc., per part d'Adamski, que tanca la seva obra amb la frase "they are here among us" (ells són aquí entre nosaltres –referint-se als homes de l'espai). "Aprenquem dels que tant poden ensenyar-nos, dels que volen ser els nostres amics, si nosaltres no ens oposem".

Finalitzem aquestes línies amb les quals va dedicar a Adamski el prestigiós diari anglès *Daily Mail*: "Adamski admet planerament que és el blanc del riure i del sarcasme per la seva obra ... En això comparteix la sort de molts profetes i sants".

Observacions fidedignes recents; restes d'un satèl·lit rus

El dia 3 de març de 1968, J. R. Wilson, d'Alexandria (Kentucky), a les vint-i-una hora quaranta-cinc minuts, observà tres objectes en el cel movent-se en direcció des de sud-est a nord-est durant uns tres o quatre minuts. Segons indica, "era blanc, de mida petita, amb centelleig anàleg al les pampallugues emeses pels avions, encara que sense intermitències, i, en aproximar-se, augmentant la grandària, resultava molt semblant al fusellatge d'un avió, veient com emetia ràfegues vermelloses que van donar a Mr. Wilson la impressió que el pretès avió estava en flames. Finalment, es va adonar, abans que culminés en el zenit, que el seguien dos objectes també aparentment incendiats, però sense fum ni soroll, deixant després seu un rastre vermell-cirera unes cinc o sis vegades més llarg".

Gairebé al mateix temps, en els voltants de Cincinnati (Ohio), Mr. E. W. Daley assenyalava la presència de diversos objectes en el cel, cap a l'est, a uns 40 o 50 graus sobre l'horitzó: "Es veien tres objectes com estrelles de primera magnitud, separats dels altres dos, deixant enrere seu una llarga i persistent deixant rogenca, la seva velocitat era major que la d'un avió de reacció, però menor que la d'un meteorit".

S'aclarí que els fenòmens descrits eren deguts a la reentrada a l'atmosfera de fragments del satèl·lit soviètic Zond IV que havia estat llançat l'anterior dissabte 2 març.

L'endemà, la Unió Soviètica va anunciar que havia llançat un satèl·lit que descrivia òrbita estacionària, esperant pogués ser llançat a major distància de la Terra, probablement fins a les proximitats de la Lluna, per fer fotografies de la mateixa i després retornar a nosaltres. A la nit del diumenge, aproximadament a les vint hores

quaranta-cinc minuts (hora de l'Est dels Estats Units), un tros d'aquest satèl·lit fer la reentrada a la zona nord-oest dels Estats Units, impactant contra el sòl probablement a la regió fronterera entre l'Estat de Nova York i Pennsilvània. No obstant això, aquest fet no autoritza per a atribuir tota visió extraordinària de fenòmens lluminosos celestes al retorn de restes de satèl·lits circulants per l'espai, els quals indubtablement constitueixen i constituïran cada vegada més un perill per a la navegació aèria; en tot cas, per ara es pot estimar en menys d'un en un milió les probabilitats de xoc d'un avió amb algun tros o residu espacial. Però aquesta xifra evidentment augmentarà en el futur amb l'increment d'avions sempre més ràpids i, sobretot, amb la posada en servei dels avions supersònics, volant a altures de l'ordre dels 15 a 25 quilòmetres.

També s'ha suggerit que aquests fenòmens lluminosos celestes poguessin ser objectes terrestres, armes secretes, etc. Però ja hem vist l'antiguitat dels OVNIS i, des de 1947 (data del registre als Estats Units), fins ara no hem aconseguit el vol supersònic. A més, en aquesta època no hi ha secrets que durin tants anys a conseqüència de la grandíssima proliferació de l'espionatge (com va passar amb el tema nuclear); per descomptat, és inconcebible l'experimentació amb aparells tan perfeccionats sobre territoris possiblement enemics.

Finalment, crec necessari posar l'accent sobre un fet singular al qual no sembla que s'hagi donat la importància que possiblement pugui tenir; em refereixo a la reiterada freqüència amb què apareixen els OVNIS per la majoria dels països d'Amèrica del Sud (Xile, Perú, República Argentina, Brasil, etc.). A què pot obeir aquesta preferència per aquests països d'alta latitud austral?

És ben sabut que, gràcies a l'exploració de l'alta atmosfera mitjançant coets, satèl·lits artificials, sondes espacials,

etc., el físic nord-americà van Allen (de la universitat d'Iowa) va descobrir l'existència de cinturons de radiació que envolten la Terra i constituïts principalment per electrons i ions d'alta energia (de l'ordre de diversos milions d'electró-volts) i protons i nuclis lleugers encara més energètics en dos o tres ordres de magnitud. Aquestes partícules estan empresonades pel camp magnètic terrestre, constituint principalment dos grans cinturons, encara que en realitat no hi ha una separació ben delimitada entre ambdues. L'embolcall intern dista de nosaltres alguns milers de quilòmetres de mitjana, encara que el seu límit intern està només a uns 500 quilòmetres de distància, mentre que l'embolcall exterior s'inicia entre els 10 i 15.000 quilòmetres de la Terra (figs. 6 i 7).

L'origen de les partícules constituents d'aquests cinturons, tot i que encara incert, és molt probable es degui a la radiació còsmica procedent de l'espai exterior i al vent solar (plasma expulsat pel Sol durant els seus períodes d'activitat). En tot cas, l'altíssima energia d'aquelles partícules constitueix un perill mortal per a l'home exposat a la seva acció, de manera que els coets i naus espacials tripulades han d'evitar que el seu recorregut travessi els cinturons de van Allen; com més aquest darrer trajecte s'aproximi a les regions polars menor serà el perill que ofereixen aquells cinturons, suposant que la seva forma no variï amb el transcurs del temps o que accidentalment apareguin en aquelles les fissures o forats per on poder passar l'aeronau sense perill per a la seva tripulació.

Fins ara, si bé se segueixen aquí a la Terra les variacions lentes o ràpides que experimenten els cinturons en qüestió (per exemple, l'aparició esporàdica d'un embolcall electrònic suplementari, més propera a la Terra que les altres dues permanents, tal com la que va ser observada després de l'explosió nuclear a gran alçada anomenada

"Starfish" , provocada per Amèrica del Nord sobre les illes Johnston el 9 de juliol de 1962), podria molt bé donar-se el cas que la tripulació d'algun OVNI, constituïda per éssers intel·ligents, manejant dispositius apropiats, estiguessin en condicions de detectar, posant de manifest la seva existència, les alteracions d'estructura, forma, etc., dels cinturons de van Allen; un simple escurçament de la seva vora inferior facilitarà el pas de major nombre d'OVNIS per latituds molt menors, és a dir, més properes a l'equador.

Conclusió

Repeteixo, com ja avancí en els meus primers paràgrafs, que és realment aclaparadora la bibliografia mundial referent al tema que ens ocupa, sobretot la nord-americana. A *Science* (òrgan de l'American Association for the Advancement of Science), una de les més acreditades revistes científiques d'aquell gran país, es va publicar al número del 15 de setembre de 1967 (pàg. 1.274) un documentat treball del professor Markowitz titulat "The Physics and Metaphysics of UFO.", que va ser traduït a l'espanyol en el número 1 del volum XXXIII (any 1968) de la no menys acreditada revista *Las Ciencias*, òrgan de l'Asociación Española para el Progreso de las Ciencias". A tall de resum de les investigacions dutes a terme per l'autor, encapçala el seu article amb la frase següent: "Si les lleis de la física són vàlides, els OVNIS descrits fins ara no poden estar sota el control d'éssers extraterrestres".

És innegable el terreny ferm que trepitja Markowitz amb la seva rotunda afirmació, però de quants ens purament teòrics està sembrada la Ciència actual que fins ara no ha estat possible veure o posar de manifest?

Posteriorment, i en els números corresponents al 8 de desembre del 1967 i 26 de juliol i 2 d'agost del 1968 de la mateixa revista nord-americana, s'insereixen una

sèrie de cartes de diversos científics, exposant les seves opinions, discrepants en general de les adduïdes de manera tan radical per Markowitz, sense que puguem entrar aquí en més detalls. Tan sols farem èmfasi en la controvèrsia que ha conduït la viva d'exposició d'aquestes opinions que han tingut lloc a la universitat de Colorado sota la direcció de l'eminent físic Edward O. Condon, embrancant-se els assistents en discussions tan lamentables que ben poc han contribuït a aclarir el misteri que segueix envoltant a la matèria en litigi, discussions que amb prou feines coneixem en detall. En resum, seguim sense saber amb certesa la constitució, d'on vénen i on van aquests OVNIS que en la seva gran majoria no constitueixen cap al·lucinació, puix els testimonis dels mateixos es compten ja per milions escampats arreu del món. Però potser els que aquí a Europa més poguessin saber de tot això (científics o no, que potser alguna cosa saben) callen o defugen tractar el tema.

Nota

¹Article publicat l'any 1969 a la revista *Arbor. Revista General de investigació i cultura*.

² L'article original anava acompanyat de set il·lustracions que no s'ha considerat escaient incloure:

- 1 Relleu de la llosa sepulcral de Palenque
- 2 Interpretació astronàutica de la llosa
- 3 Mapa d'ortotènia de Aime Michel corresponents a l'11 d'octubre de 1954
- 4 Fotografia de vehicle en forma de cigar-puro d'Adamski d'1 de maig de 1952.
- 5 Fotografia de vehicle en forma de cigar deixant anar platets voladors del seu interior (Adamski)
- 6 Gràfic dels cinturons de van Allen envoltant la Terra
- 7 Detall de les trajectòries helicoidals dels protons del cinturó exterior de van Allen.

Referències

- Juan María Bonelli Rubio (1968). *El mito de los invasores*. Madrid. (Folletos Roca Viva; 4).
- Louis de Broglie (1968). *Ondes électromagnétiques et photons*. Paris: Gauthier-Villars.
- Eugenio Dayans (1967). *Platillos volantes en l'antigüedad*. Barcelona: Editorial Pomaire.
- Freeman Dyson (1968). «Interstellar transport». *Physics Today*, (octubre), p. 41-45.
- Desmond Leslie; George Adamski (1953). *Flying Saucers Have Landed*. London: F. Werner Laurie Ltd. of Doughty Street.
- Aime Michel (1963). *Los misteriosos platillos volantes*. Barcelona: Pomaire.
- Edward M. Purcell (1963). «Radioastronomy and communication through space». A: A. G. W. Cameron, A.G.W. *Interstellar Communication*. New York: W. A. Benjamin, Inc., p. 121-143.

Una notícia a la premsa espanyola sobre una aeronau a Granada l'any 1916

Gerard Casademon¹

¹ Col·lectiu Metafísica 2.0

Resum

El diari *Noticiero Granadino* va publicar el febrer de 1916 la notícia d'un «aeroplà misteriós». Són poc freqüents les notícies anteriors a l'any 1947 sobre aeronaus i objectes estranys al cel de la Península Ibèrica, això confereix un interès addicional a la notícia. S'ha suggerit que podria tractar-se d'un fenomen astronòmic.

Paraules clau

observació, 1916, Espanya,

Les referències a la premsa anteriors a l'any 1947 sobre aeronaus i objectes estranys al cel de la Península Ibèrica són molt poc freqüents. El fet de desenterrar notícies d'aquesta mena gràcies a les hemeroteques virtuals té gran interès documental per a la disciplina. La breu notícia sobre una observació ovni que s'ha conegut gràcies a l'ufòleg espanyol José Antonio Caravaca, va ser publicada al *Noticiero Granadino*¹ del 16 de febrer de 1916 (pàg 1) amb el següent text:

«Des de Motril.

Aeroplà misteriós

Ja fa ja dues nits i cap a les vuit que es presenta un aeroplà amb dos potents focus elèctrics. Un dels cops es va plantar sense moviments sobre

Motril, a poca alçada. Ahir a la nit es veié en direcció Salobrenya i va estar sense moure's més de tres quarts d'hora; la seva posició projectada es trobava sobre la divisòria entre el mar i la muntanya i la seva altura propera a 1.500 metres.

Es presenta per la part de Llevant sempre per sobre el far Sacratif, evoluciona per aquests rodals fent parades d'observació, tot això dins l'interval d'una hora i després s'enlaira ràpidament i ràpidament també se'n va cap a Ponent, segons la línia de la vora del mar».

La peça periodística va cridar l'atenció, almenys a la redacció de *La Independencia: diario de noticias*² d'Almeria que va reproduir la notícia tres dies després (pag 1) amb el següent encapçalament

«Què serà?.

Aeroplà misteriós

Al nostre apreciable col·lega Noticiero Granadino llegim la següent informació, que des de Motril envien a l'esmentat diari [...]»

reproduint la continuació de manera íntegra el text original.

L'analista espanyol Juan Carlos Victorio Uranga (2014) ha suggerit que pot tractar-se d'una conjunció dels planetes Venus i Júpiter, visible durant aquells dies cap a l'Oest. Segons el seu treball que il·lustra cartogràficament, es pot traçar, des de Motril, l'azimut dels astres citats a les 20 hores locals del 15 de febrer i comprovar que passa per Salobrenya.

Pot ser que aquesta sigui la interpretació correcta, Tanmateix cal anotar que a l'article es parla que va «fent parades d'observació, tot això dins l'interval d'una hora i després s'enlaira ràpidament i ràpidament també se'n va

cap a Ponent». Aquestes parades i moviment ràpids no semblen encaixar amb una explicació astronòmica com la que apunta Juan Carlos Victorio. Naturalment potser són errors de l'observador que de tant en tant donava una ullada i tenia una percepció fragmentària d'allò que realment passava. Però de fet mai ho sabrem. El que sí podem constatar és de com a mínim dos articles de diari descrivint el fet.

Notes

¹ Diari publicat a Granada entre 1904 i 1936. Disponible a la Biblioteca Virtual Andalucía <<http://www.bibliotecavirtualdeandalucia.es>>.

² Publicat entre 1908 i 1936. Disponible a la Biblioteca Virtual de premsa històrica del Ministeri de Cultura espanyol <<http://prensahistorica.mcu.es>>.

Referències

Juan Carlos Victorio (2014). «Un aeroplano misterioso en 1916». [En línia]. *Misterios del aire*, (2 de setembre). Disponible a <<http://misteriosdelaire.blogspot.com.es/2014/09/un-aeroplano-misterioso-en-1916.html>>. Consulta 3 de desembre de 2014.

El tresor millor guardat: els darrers anys del CEI

Martí Flò¹

¹ Centre d'Estudis Interplanetaris

Resum

Es resumeixen els principals fets relacionats amb el CEI des de l'entrada de segle fins a l'enviament dels arxius a Suècia el maig de 2013.

Paraules clau

Catalunya, CEI, història, organitzacions

Abstract

This paper summarizes the main facts about the CEI since the beginning of the century to sending the files to Sweden in May 2013.

Keywords

Catalonia, CEI, history, organizations

A un any de la mort d'Antoni Ribera i pocs mesos després de la d'Antoni Pelegrí, els dos últims fundadors del CEI àdhuc amb vida, s'estrenava nova presidència. Pere Redón va deixar el càrrec després de 23 anys al capdavant de l'associació i el que subscriu va ocupar la directiva. Amb l'assemblea extraordinària de desembre de 2002, es va aprovar el projecte de reformar els ja vetusts estatuts del CEI que es remuntaven a 1968, i el volum de la biblioteca. L'intercanvi de publicacions especialitzades

que no eren uns altres que els de 1958 retocats després de la refundació del centre. Havien quedat més que obsolets i, amb la nova llei d'associacions, gairebé inservibles. La redacció es va encarregar a l'advocat i soci Maties Morey, el qual apostava més per una redacció enterament nova i diferent de l'original. La junta no es va atrevir a tanta novetat i finalment es va aprovar un model que conservava l'esperit original de 1968 havent canviat solament aquelles parts que obligava la citada llei. Els canvis més radicals es van centrar en l'eliminació de la part final que al·ludia al supòsit de dissolució de l'entitat, en el qual tots els seus béns passarien a les "germanetes dels pobres". En el seu lloc es va establir que arribat aquest moment, els béns, especialment els documentals, passarien a qualsevol entitat que assegurés la seva conservació i la seva consulta pública. Pere Redón, l'anterior president i ara vocal de la junta, volia tutelar la salvaguarda dins de Catalunya, apostant per delegar-la a algun soci de confiança, però finalment es va apreciar que això últim anava en detriment de l'accessibilitat als interessats. La idea arrossegava el temor davant un possible mal ús futur del nom del CEI per part de tercers en el cas de dissoldre's l'entitat. L'altre gran canvi es referia a les finalitats del centre: "La finalitat de l'associació és l'estudi del cosmos en general, així com del fenomen OVNI en les seves diferents facetes", davant la històrica que resava "La investigació de l'Espai (Cosmos) en general, i, en particular, les relacions entre els planetes".

Es van intensificar els contactes i les col·laboracions externes, conscients que la continuïtat del CEI passava per una major activitat més diversificada. Les donacions de documentació d'antics socis, tant de llibres com d'arxius, destacant l'arxiu i biblioteca d'Albert Adell per part del seu fill, van permetre augmentar en un terç el volum de la biblioteca. L'intercanvi de publicacions

amb centres internacionals, aprofitant el relleuament del butlletí Papers d'Ovnis. Les col·laboracions amb projectes com CUCO i Fotocat, de Fundación Anomalia. Tampoc es va oblidar la revisió dels fons documentals acumulats durant tants anys, culminant amb la restauració i còpia de l'arxiu sonor per part del col·laborador Ramón Álvarez i la digitalització del primer butlletí del C. de E.I. (1959-1962), per part de Jordi Ardanuy.

L'esforç per fer-se visibles va portar a cert augment de la correspondència amb particulars, grups i centres, nacionals i, especialment, estrangers. També amb testimonis d'albiraments que deixaven constància de la seva experiència en el formulari confeccionat per a aquesta fi i accessible a la web. Amb ells s'intentava dur

a terme un seguiment dels casos informats, aprofundir i trobar una resposta plausible. Es va contractar el domini <el-cei.org>, i es va completar la web amb un bloc de notícies i una secció de novetats editorials i exemplars subministrats per les editorials. Producte de tot això va ser l'augment d'invitacions per participar en diversos mitjans de comunicació.

Però la visibilitat va portar amb ella l'exposició a les detraccions externes i a alguns conflictes, com el provocat per la filmació de la pel·lícula *Platillos volantes*, d'Oscar Aíbar, que narrava la història mal anomenada dels suïcides de Terrassa el 1973. Aíbar, mal assessorat pel sector de la ufologia comercial espanyola, donava una pèssima imatge del CEI en la pel·lícula, i molt especialment li procurava un lamentable retrat a Màrius Lleget, un dels seus fundadors.

En apropar-se el cinquantenari de la fundació del CEI, es van proposar un conjunt d'activitats per celebrar el període de l'any que va representar la seva fundació:

- Octubre de 2007: 50 anys del Congrés d'Astronàutica, escenari on es va concebre la idea del CEI
- 14-07-2008: 50 anys de l'aprovació dels primers Estatuts del CEI
- 9-10-2008: 50 anys de la primera Assemblée General de Socis del CEI

A través de José Juan Montejo es va aconseguir contactar amb nombrosos coneguts de l'antic CEI-Madrid, els quals van aportar anècdotes i documentació amb què rememorar aquells anys d'intensa activitat.

A l'abril de 2008 s'inclou una breu entrada sobre el CEI a Viquipèdia <<http://can.wikipedia.org/wiki/Centrod%27EstudiosInterplanetarios>> com a primer pas per a la commemoració. Al marge es van proposar l'edició d'un

llibre, l'emissió d'un segell (gràcies a l'opció que brinda Correus d'Espanya respecte de la possibilitat d'emetre segells amb disseny i lema propis), una jornada de conferències sobre casuística ufològica hispana i, naturalment, una trobada entre socis antics i actuals, tal com es va fer el 1997 en celebrar-ne el 40 aniversari.

No tot allò programat es va fer a bon port. Amb caràcter públic només es va emetre el segell, la venda del qual va servir per ajudar a sufragar les despeses de la celebració principal, que també es va desenvolupar.

La commemoració va tenir lloc el dissabte 10 de maig a les 17 hores a la Sala Verdaguer de l'Ateneu de Barcelona, al carrer Canuda de Barcelona, molt proper a la plaça de Catalunya. L'acte es va clausurar a les 20h. Va haver-hi parlaments i es va oferir un refrigeri amb copa de cava i brindis.

Tot i que es va remetre informació a una dotzena de mitjans de comunicació, només es va personar un equip de Tv3 (càmera i periodista) que van estar filmant durant tota la vetllada. Desgraciadament no es va arribar a emetre cap reportatge.

Acabat 2008 es va intentar promoure de nou una dinàmica d'activitats que motivessin positivament als socis. Després de la impossibilitat de celebrar la jornada de conferències posposada per no disposar d'un local adequat, es va reprendre gràcies als esforços del soci Santiago Ontañón, resident a Lloret de Mar qui va proporcionar el local, la publicitat i la garantia d'una nodrida assistència de públic. Desgraciadament es va haver de suspendre en l'últim instant per falta de ponents.

Van fallar moltes coses, però molt especialment la implicació dels socis. Després d'uns primers anys en què es va aconseguir una capacitat de convocatòria acceptable, a poc a poc es va notar l'absència, ja no de voluntaris

que s'ocupessin de mantenir l'activitat, sinó de simple públic. En algunes ocasions les xerrades programades van haver de suspendre's per falta absoluta d'assistents, en altres ocasions el cansament i l'escepticisme va vèncer als escassíssims membres que acabaven per encarregar-se que tot seguís funcionant. Les poques convocatòries amb prou feines eren concorregudes i la sensació de solitud va augmentar amb el tancament de l'únic referent estatal que havia coexistit, encara que amb distàncies, però proper fet i fet, com era la Fundación Anomalía, rebatejada com a Fundación Íkaros en els darrers mesos d'existència, gairebé com a carta de comiat. L'any 2009 l'economia del centre tocava fons. Malgrat haver-ne mantingut estable el nombre de socis,

Entrada a la Sala Verdaguer de l'Ateneu amb el cartell commemoratiu del CEI.
Foto: Jordi Ardanuy

En aquesta pàgina
dues imatges més de la
celebració dels 50 anys
del CEI.

Fotos: Jordi Ardanuy

l'encariment dels costos de local feia preveure que aviat entràriem en nombres vermells. El contracte de lloguer va tornar a caducar i era impossible fer front al cost d'un nou contracte. Es va demanar una pròrroga del ja existent, encara que era evident que la proposta no significava cap sortida, sinó una dilació de la veritable solució necessària.

Al maig de 2010 la sòcia protectora Rosa Solé, una astròloga que venia compartint el local des de l'època de la seu al carrer Balmes, es va establir pel seu compte. Encara que va seguir contribuint durant uns mesos més amb la generosa donació que significava més del 25% del pressupost, era evident que la situació abocava a la ruïna. D'aquesta forma al novembre d'aquest any es va acudir a un vell conegut del centre amb contactes i possibilitats com a últim cartutx davant l'aridesa del panorama existent. Antonio Cuesta no va trigar ni una

Rosa Solé Gubianes,
sòcia protectora del
CEI durant molts anys.
Foto: Escola Huber
Barcelona

setmana a proporcionar una solució, assequible, per gratuïta, però incòmoda, per no significar una veritable reubicació de la seu, tal com havia significat el trasllat des del local històric del carrer Balmes a la de Bruc el 1999, sinó com un salvavides per mantenir en lloc segur tot el patrimoni de l'associació més veterana de la península. Així doncs l'última setmana de gener de 2011 es va fer efectiu el trasllat als baixos d'un edifici modernista semi deshabitat de l'Eixample de Barcelona (Casa Enric Llorens de Grau, amb espai suficient per col·locar tots els béns mobles del CEI degudament embalat, però sense possibilitat de consultar els fons documentals. Per això la Junta del CEI va decidir suspendre el cobrament de la quota als associats, els quals seguirien sent tractats com a tals.

Casa Enric Llorens de Grau, al carrer de Còrsega 259-261.

Foto: Arxiu del CEI

Va haver-hi alguna convocatòria de xerrada a la qual ja amb prou feines van assistir uns pocs membres. Després va ser impossible dur a terme cap activitat i aquesta situació va durar fins a novembre de 2012. El dia 19 Antonio Cuesta va avisar a la presidència del CEI que havia venut l'edifici i que el nou propietari instava al desallotjament immediat de totes les caixes. En quatre dies es va prendre una decisió que consistia a emmagatzemar-ho per un temps prudencial en l'empresa de magatzematge BlueSpace. Temps que no devia sobrepassar el mig any, doncs la mesura era la necessària per informar-se, sondejar i decidir la donació de tot el fons documental a una entitat ufològica especialitzada en el rescat d'arxius. Es disposava d'informació de tres entitats, totes estrangeres, dedicades al rescat i salvaguarda d'arxius i biblioteques ufològiques.

- SCEAU/Arxives OVNI del nord-est de França i dirigit per Jacques Scornaux. Amb experiència en el rescat gairebé exclusiu de documentació francesa que després de ser degudament tractada era dipositada en un centre públic, generalment una biblioteca pública local, per a la seva conservació i consulta.
- CISU, d'Itàlia, dirigit per Edoardo Russo. Molt actius en diferents projectes europeus i amb experiència en el rescat d'arxius, majoritàriament italians però també d'altres països.
- AFU (Arkivet för UFO-forskning), de Suècia i dirigit per Håkan Blomqvist. Dedicats exclusivament al rescat, fins i tot mitjançant l'adquisició comercial, d'arxius i biblioteques ufològiques, especialment de l'àmbit anglosaxó, amb ajudes estatals per a la seva adequació, conservació i posada a disposició pública.

Finalment es va apostar per AFU (Arxives for UFO Research Foundation) de Suècia. Aparentment era el que donava majors garanties de fortalesa i, en conseqüència, de continuïtat. La pròpia experiència, sumada a la història dels grups ufològics hispans fins a recents dates, va pesar enormement sobre aquesta decisió. El 14 de gener de 2013 es van iniciar els contactes amb Anders Liljegren, principalment, Clas Svahn i Håkan Blomqvist de l'AFU per sondejar la possibilitat i les condicions de donació.

Naturalment l'oferta va ser molt ben rebuda i des del principi es van oferir tot tipus de garanties, inclosa la possibilitat de tractar-ho com a dipòsit temporal, atès que en tot moment es va asseverar que la donació no era pel tancament del CEI sinó per la impossibilitat de mantenir els fons en lloc segur. Totes les despeses de transport fins a Suècia serien a càrrec d'AFU, els qui es van oferir fins i tot a pagar els costos de magatzematge fins que arribés la data adequada (l'hivern nòrdic feia inviable un trasllat

Part de la documentació del CEI embalada
Foto: AFU

immediat i s'havia d'esperar a la primavera). Això va ser necessari en part, ja al final del període i després de la sagnia de generoses donacions monetàries per part dels pocs socis actius que van seguir pas a pas els detalls de tot el procés fins als últims instants.

L'1 de maig va desaparèixer la pàgina web del CEI ja que Movistar va tancar l'allotjament de pàgines web dels seus servidors. Ateses les circumstàncies no es va optar per buscar un altre allotjament. Persisteix, no obstant això, el blog del CEI i la pàgina de novetats editorials, ja que resideixen en servidors diferents.

Finalment, el dimarts 21 de maig de 2013 tots els arxius, biblioteca i hemeroteca del CEI començaven el seu viatge sense tornada a Suècia. Felicitment, avui és possible consultar-los si es viatja a una de les seves

Part de la documentació del CEI a la seu de l'AFU.

Foto: AFU

seus a Norrköping, la desena ciutat més gran de Suècia i situada en la meitat est de Suècia.

El 4 de juny es va difondre la notícia de la donació del fons documental a AFU en diferents llistes de correu d'àmbit espanyol. No va haver-hi cap comentari per part dels receptors.

Seleccions del Bloc del CEI (2014)

Un ovni pertorba el transit aeri de l'aeroport de Bremen

Un ovni va entorpir el passat 6 de gener el trànsit aeri a l'aeroport de Bremen, al nord d'Alemanya i diversos vols van haver de ser cancel·lats i posposats després que l'objecte volador desconegut aparegués en els radars. «No sabíem el que era, però alguna cosa hi havia», va dir un portaveu de la policia local als mitjans. Les hipòtesis apuntaven a un vehicle aeri no tripulat (UAV), o un objecte similar a un globus.

L'artefacte, segons apuntaren els controladors aeris responsables del servei a l'aeroport, va desaparèixer després de tres hores als radars sense que pogués ser identificat. Un vol procedent de Frankfurt va haver de ser anul·lat; un avió que s'havia enlairat a Munic en direcció a Bremen va ser desviat a l'aeroport de Hannover; i, un vol procedent de París va rebre l'ordre que havia d'avortar l'aterratge, malgrat que va poder aterrar finalment amb quinze minuts de retard.

Uns dies després la premsa publicà que la investigació policial apuntava a un vehicle aeri no tripulat (UAV), o un objecte similar a un globus. El comunicat oficial a la premsa indicava que hi havia almenys 50 informes de testimonis que van veure alguna cosa inusual aquella nit al cel.

Molts dels testimonis presencials havien afirmat que l'OVNI, que entrà a l'espai aeri de l'aeroport de Bremen cap a les 18:30 i el va abandonar 21:30, va ser un avió de

modelisme. D'altres confongueren el posterior helicòpter que la policia enviar a cercar el misteriós objecte amb l'OVNI pròpiament, sempre segon les forces policials. D'altres informaren de l'avió d'Air France que esperava a la pista com si fos l'OVNI.

El cas va ser portat a l'oficina del fiscal de l'estat de Bremen, que estava investigant si l'incident podia ser classificat com una intrusió perillosa de l'espai aeri.

Autoritats de Bremen consideraren que la nau d'aeromodelisme podia haver estat controlada de manera remota des d'un ordinador situat en un interior, encara que en aquells moments no hi havia indicis de l'autor dels fets.

Seleccions del Bloc del CEI (2014)

Un globus captiu a la Diagonal de Barcelona disparà les especulacions

Un globus estàtic en el cel a la part alta de la Diagonal de Barcelona va atreure el dia 26 de maig molts comentaris de piuladors.

El globus captiu formava part d'un experiment que experts del Centre Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) i de la universitat coreana de Hanyang estaven fent aquella setmana a Barcelona per mesurar la qualitat del seu aire. Les mesures es prengueren des de la

Imatge del globus sobre Barcelona. Foto: 324.cat

superfície fins a un quilòmetre d'altura amb un globus de 27 metres cúbics de diàmetre i tecnologia punta miniaturitzada.

L'experiment es duia a terme al Reial Club de Polo de Barcelona, un lloc pròxim a l'avinguda Diagonal, on circulen uns 90.000 vehicles diaris els laborables. Aquest fet va implicar que molts ciutadans piulessin mitjançant Twitter, manifestant la seva sorpresa en veure alguna cosa estranya al cel de Barcelona; i, fins i tot alguns, com els integrants del grup musical Estopa, comentaren la presència d'un ovni.

Alguns investigadors del tema ufològic que desconeixien la presència del globus també s'interessaren per l'artefacte que, vist a distància i en restar captiu, resultava força difícil d'identificar.

Imatge del globus. Foto: 324.cat

Fa 100 anys

Fantasma d'avió destruït a Europa?

*Això o una màquina alemanya en reconeixement.
En qualsevol cas algun tipus de visitant aeri ha
excitat Buckingham.*

[Especial despatxat des de The Times]

Arvònia, Virgínia. 19 de desembre. Tota la punta nord-est del comtat de Buckingham està excitada d'allò més per una visita aèria d'algun tipus que ocorregué els dijous a la nit cap a les 10 hores i creà tal soroll que tota la comarca es despertà i alarmà. Molts sostenen amb fermesa que era un aeroplà o un zepelí, puix s'observaren llums de proa i popa i es va escoltar el sotragueig dels motors. És un misteri perquè navegaven a la nit i amb el fred que feia. Alguns diuen que escoltaren grans andanades de trets al cel, com una companyia de cinquanta homes disparant simultàniament. D'altres diuen que el soroll fou d'un tro. Hi ha qui diu que veieren almenys tres llums diferents solcant el cel.

Tres homes que passaven tard per la carretera digueren que observaren l'aeronau i que caigué fent un fort estrèpit en un camp proper

a Arvònia i New Canton. Ells no investigaren la qüestió, sinó que en lloc d'això se n'anaren cap a l'altra direcció ràpidament.

El fenomen no pot haver estat un frau o una joguina aèria, ja que fou observat en un extens territori i a tot arreu provocà una excitació intensa.

Alguns pensen que fou un aeroplà d'altres un zepelí. Molt que coneixen una mica les condicions geogràfiques assenyalen que es cert que es tractava d'una nau alemanya de reconeixement. Encara d'altres amb una inclinació supersticiosa diuen que fou una aeronau fantasma, potser l'esperit d'una d'aquelles destruïdes a la guerra europea. La millor proposta es que fou un aeròlit o meteor remarcable acompanyat d'un gran soroll com d'un tret.

S'ha demanat a l'oficina meteorològica del Estats Units que investigui els fets per determinar, si és possible, que passà realment.

Fa 90 anys

Muntanya Iluminosa

En les zones deshabitades de Nova Bretanya a l'arxipèlag de Bismarck [Papua Nova Guinea] hi ha una muntanya la cresta i vessants de la qual brillen amb una estranya il·luminació i els mariners informen que aquells que s'hi apropen pateixen d'una erupció dolorosa a la pell.

La resplendor pot ser vista des de milles de distància i no és causada per cap erupció volcànica. Els científics creuen que la llum és conseqüència del radi o d'algun altre mineral radioactiu a la roca i el Govern australià enviarà una expedició a investigar.

Creston Review, 4 de juliol de 1924

Fa 60 anys

Un platet volador?

No fou precisament un platet volador de la forma com acostumen a ser descrits repetidament allò que veié al cel el conductor de la Diputació Provincial senyor Fageda, fa uns dies, però sí que una estranyà aparició.

El mencionat xofer anava per la Carretera de la Bisbal de matinada, acompanyant a un senyor diputat, quan ambdós quedarem impressionats en veure a l'espai, d'est a oest, un objecte estrany, en forma esfèrica, que en rodar a velocitat moderada anava desprenent espurnes centellenques d'un color clar com la llum fluorescent.

Afirma el mencionat conductor que no era, ni de bon tros, un bòlid ni un estel filant, puix ja sap com es presenten d'haver-les vist d'altres cops, sinó cosa singular i estranya, que molt bé pogués tractar-se d'un platet en ignició.

Diari de Girona p. 3, 9 de desembre de 1954.

Fa 50 anys

Llums estranyes

Els Bennions tenen moltes narracions per a explicar sobre focs follets els quals de vegades provoquen que les celles pugin i d'altres que la gent s'estremeixi.

Des de 1913 fins als anys 30 la creta nord de Glenwood s'il·luminada com un poble les nits de tardor. Centenars d'estranyes llums –focs follets– podien ser vistos a la cresta, algunes aturades i d'altres en moviment.

Les llums, ombrejant una banda, freqüentment podien ser vistes en els seus camps i de vegades podien il·luminar l'interior d'una casa com si fos llum diürna o hi hagués un gran foc fora de la casa.

El senyor Bennlon recorda veure un a uns 50 p 100 metres de distància mentre una nit ell muntava cap a casa. Semblava com el llum d'un cotxe. Quan s'apropà la llum s'enfonsà en una rasa, sorgint per l'altre costat a través de la tanca.

Cavalcant passà de llarg quan es girà l'estava seguint. La llum posà nerviosa al cavall i quan Mr. Bennion arribà a la seva porta ell també ho estava.

Temorós de deixar el seu cavall per a obrir la porta es girà i aproximà cap a la llum. Retrocedí.

Finalment arribà a casa i parlà d'allò que havia passat i quan van mirar cap a fora hi havia dues llums a l'eixida.

Les llums no s'havien tornat a veure des dels anys 30 i mai hi ha hagut una explicació satisfactòria del que podria haver estat.

Lethbridge Herald Friday (Alberta) 4 de desembre de 1964.

Fa 40 anys

Arriben els ovnis a Catalunya

TARRAGONA. Segons informa "Diario Español" de Tarragona, han estat vistos tres Ovnis en dos punts -una mica distants entre si- de la província de Tarragona. A la Localitat d'Almóster dues famílies que passaven el dia al camp, afirmen haver vist dos objectes semblants a plats invertits i que es trobaven l'un a sobre de l'altre.

D'altra banda, a Cambrils, fou vist un tercer objecte volador no identificat que -segons afirmacions de testimonis visuals del fet- era molt lluminós i volava en direcció est - oest a escassa velocitat- EUROPA PRESS.

Fa 30 anys

Onada d'OVNIS al sud de la península

Cadis. Les primeres visions d'OVNIS de l'any 1984 es van produir els dies set i vuit de gener prop de l'estret de Gibraltar, Ceuta, Cadis i Càceres, segons va informar l'expert en ufologia J.J. Benítez, el qual afirmà que l'any 1.984 podia significar un retorn al primer pla d'aquest fenomen, ja que les aparicions poden ser molt freqüents.

El contacte més espectacular dels darrers dies es va produir, segons Benítez, prop de Ceuta, quan un taxista va veure una enorme bola de color vermell arran de terra. El taxista va veure com el seu cotxe s'aturava i produïa unes estranyes vibracions. Altrament al Puerto del Cabrito, a Vejer de la Frontera i al Far de Punta Carnero, alguns testimonis van veure com un dels OVNI es dividia en d'altres tres. Finalment Benítez també va dir que a la carretera de San Vicente de Alcàntara a Valencià de Alcàntara, a Càceres, es va veure com un d'aquests objectes, que desprenia una intensa llum vermella, il·luminava els voltants amb tanta intensitat que «semblava que es fes de dia».

El Punt Diari, p. 28, 15 de gener de 1984.

Fa 10 anys

Una desena de persones —i no totes del mateix grup— que diumenge veien el castell de focs de les Fires de Girona des de Montjuïc han explicat que, en un moment determinat, van veure al cel —a l'altre extrem d'on sortien els coets— una llum de color verd que es desplaçava ràpidament. Com que va ser abans de sopar—i no després —no hi trobem explicació. Un estel fugaç, un reflex o un ovni, segons la versió. De moment, en l'única cosa que hi ha acord és en el fet que, fos el que fos, no ho hem pas identificat.

El Punt, p. 3, 9 de novembre de 2004.

El regidor de Medi Ambient de l'Ajuntament de Girona, Ponç Feliu, és dels que també van veure el misteriós punt lluminós al cel de Girona diumenge passat, un fet que va sorprendre molts ciutadans, que ho han fet saber a aquest diari. A diferència dels que asseguruen que era un ovni, Feliu, expert observador de la natura, no té cap dubte que es tractava d'un simple estel fugaç.

El Punt, p.3, 15 de novembre de 2004.

Centre d'Estudis Interplanetaris